

Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets svar til Københavnertingets anbefalinger fra samling 2023

Kære medlemmer af Københavnertinget

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget drøftede d. 11. december 2023 Københavnertingets anbefalinger på udvalgets ressort, samt hvordan der fremadrettet kan arbejdes med disse.

Først og fremmest vil vi gerne kvittere for et stort og vigtigt arbejde i Københavnertinget. Vi oplever, at jeres anbefalinger om bekæmpelse af diskrimination i høj grad er i overensstemmelse med udvalgets prioriteter og indsatser, som gennemføres under Københavns Kommunes handleplan mod racisme, etnisk diskrimination og hadforbrydelser i 2023-2026. Beskæftigelses- og Integrationsudvalget oplever således, at anbefalingerne langt hen ad vejen er i overensstemmelse med udvalgets prioriteter og ambitioner og bifalder Københavnertingets ønske om et større fokus på en by med øget kulturel udveksling og interaktion og mindre diskrimination.

I forbindelse med vores drøftelse blev vi enige om, at vi vil følge op på jeres anbefalinger i forbindelse med temadrøftelser i udvalget i 2024. Beskæftigelses- og Integrationsudvalget vil således fortsat have fokus på at udvide og udvikle tiltag, der kan fremme ligebehandling af alle københavnere, og Københavnertingets anbefalinger vil indgå som en central del af udvalgets videre arbejde.

Jeg vedlægger som bilag Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets faglige bemærkninger, der beskriver, hvordan der konkret allerede arbejdes med de områder, anbefalingerne berører i forvaltningen.

På vegne af Beskæftigelses- og Integrationsudvalget

Jens-Kristian Lütken
Beskæftigelses- og integrationsborgmester

NOTAT

Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets faglige bemærkninger til Københavneringets anbefalinger 2023

Nedenfor følger Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets tilbagemeldinger på tre konkrete anbefalinger:

Anbefaling: "En del af København". Københavneringet foreslår et øget fokus på kulturel udveksling generelt. Fx kan der lanceres både kampagner og undervisningsmateriale, der fortæller om andre kulturer, nationaliteter og andre sårbarhedsparametre. Det skal ikke kun komme fra skolerne, men også nå ud til borgere i alle aldre. Et tegn på succes er, hvis folk diskuterer og engagerer sig i emnet diskrimination og gør det på en tolerant og nuanceret måde, inkl. sprogbrug/ordvalg.

Tilbage melding fra udvalget til Københavneringet: *Borgerrepræsentationen vedtog den 22. juni 2023 en tværgående handleplan mod racisme, etnisk diskrimination og hadforbrydelser. Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har et koordinerende ansvar for handleplanen, som går på tværs af alle forvaltningsområder og har fokus på arbejdsmarkedet, boligmarkedet, foreningslivet, uddannelsessektoren, det offentlige rum (primært forstået som nattelivet og offentlig transport) og sundhedsområdet. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen gennemfører en række tiltag under handleplanen. Eksempelvis kan nævnes, at der under handleplanen ydes støtte (1 mio. i 2023 og 1,25 mio. i 2024-2027) til Jødisk Informationscenter og foreningen Sabaah (0,7 mio. kr. årligt i 2023-2026). Jødisk Informationscenter blev etableret i 2016 på baggrund af terrorangrebet mod synagogen i februar 2015. Indsatsen har et skærpet fokus på at bekæmpe antisemitisme og had. Det sker ved at arbejde dybdegående med fordomme og had bl.a. i undervisningstilbud og gennem arrangementer om antisemitisme og diskrimination i samarbejde med relevante aktører. Sabaah arbejder bl.a. med at forebygge, at LGBTQ+ personer med etnisk minoritetsbaggrund udsættes for diskrimination. Forvaltningen støtter Sabaahs indsats med bl.a. rådgivnings- og netværkstilbud til foreningens målgruppe, der har til formål at skabe et trygt, socialt fællesskab, og som kan støtte og vejlede ift. De problemer, der kan være forbundet med at være en dobbeltminoritet (LGBT+-person med minoritetsetnisk baggrund) f.eks. oplevelser med diskrimination i nattelivet.*

Anbefaling: Ikke-diskriminerende ansættelser og nemmere adgang til job for udlændinge. Københavneringet foreslår, at kommunen ikke kun

12-12-2023

Sagsnummer I F2
2023 - 16771

Dokumentnummer i F2
4467035

Sagsnummer i eDoc
2023-0395113

Sagsbehandler
Morten Casper Rostgaard Spies

selv går forrest, men også arbejder for at sikre, at alle aktører ansætter på baggrund af relevante kvalifikationer og ikke lader bevidste eller ubevidste fordomme råde. Et anbefalet tiltag i den forbindelse er at fjerne unødvendige oplysninger ifm. jobsøgningen.

Tilbage melding fra udvalget til Københavner tinget: *Udvalget er enige i Københavner tingets anbefaling om, at alle aktører ansætter på baggrund af relevante kvalifikationer og ikke lader bevidste eller ubevidste fordomme råde. Det kan i den forbindelse fremhæves, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen siden 2020 har gennemført en indsats til forebyggelse af ubevidst diskrimination på det københavnske arbejdsmarked. Indsatsen gennemføres under Københavns Kommunes handleplan mod racisme, diskrimination og hadforbrydelser. Med indsatsen understøttes københavnske arbejdspladser i en vidensbase ret tilgang til at forebygge etnisk diskrimination, fremme mangfoldighed og styrke trivslen og den reelle ligestilling af københavnere med etnisk minoritetsbaggrund på arbejdsmarkedet. Der henvises endvidere til, at der under Økonomiudvalget pågår et arbejde med at følge markedsudviklingen, i forhold til at understøtte ligebehandling af ansøgere til stillinger i Københavns Kommune.*

Anbefaling: Offentlig kommunikation og hjemmesider skal være tilgængelige på engelsk. Desuden skal der informeres på engelsk om forskellige begivenheder og højtidere, der fejres i bybilledet.

Tilbage melding fra udvalget til Københavner tinget: *Udvalget vurderer, at relevant information skal være tilgængelig på engelsk og har tillid til, at forvaltningen konkret vurderer, hvornår tekster bør oversættes. Fx er der på den nuværende hjemmeside information på engelsk målrettet nyankomne udlændinge fx om at arbejde og studere i København. Samtidig gør udvalget opmærksom på, at alle udlændinge tilbydes omfattende og gratis danskuddannelse i op til 5 år efter ankomsten og derfor efterhånden må forventes at kunne orientere sig på det fælles sprog.*

Tilbage melding fra Kultur- og Fritidsudvalget til Københavner tinget 2023

27. november 2023

Kultur- og Fritidsudvalget i Københavns Kommune takker for anbefalingerne fra Københavner tinget 2023. Det er vurderingen, at nedenstående anbefalinger berører Kultur- og Fritidsudvalgets resort, og udvalget giver hermed den lovede tilbage melding på de enkelte anbefalinger.

Edoc sagsnummer
2023-0363569

F2 sagsnummer
2023 - 14706

Anbefaling 3.5 om at skabe et kommunalt årshjul og direkte kommunikation, fx i regi af brugbyen.nu, som driftes af KFF Kommunikation

Mange af Københavner tingets overvejelser om kommunens kommunikation dækker over tværgående information, der ikke er bundet op på en enkelt forvaltning. Af samme årsag kan Kultur- og Fritidsudvalget ikke træffe beslutning om at oprette en sådan fælles portal alene.

I forhold til anbefalingen om at anvende Brugbyen.nu som portal til den foreslåede informationskanal, er der en række udfordringer, der ikke gør portalen velegnet til formålet. Brugbyen.nu er ikke udviklet til at kunne bruges til nyheder eller opdateringer, da der kun er mulighed for at slå arrangementer op med dato og tidspunkt og en meget begrænset plads til tekst. Herudover har Brugbyen.nu en selvstændig funktion som en kanal for kulturarrangementer. Det vil således ikke være teknisk muligt at bringe trafikinformationer eller andre lignende typer af information.

Såfremt der træffes beslutning om en fælles informationsløsning for al kommunal information, vil Kultur- og Fritidsforvaltningen bidrage til at understøtte denne.

Center for Kultur- og
Fritidsaktiviteter

Gyldenløvesgade 15
1602 København V

Anbefaling 3.7 om udvidet åbningstid aften og weekend i de fysiske Borgerserviceindgange

Københavns Borgerservice har syv fysiske indgange på tværs af byen med i alt 214 åbningstimer om ugen, hvor der i alt

EAN-nummer
5798009780515

betjenes ca.250.000 borgere årligt. Derudover er Københavns Kommunes telefoniske hovedindgang en del af Borgerservice. Her er åbent fra 8-17 alle hverdage.

Det er Kultur- og Fritidsforvaltningens vurdering, at de øgede omkostninger ved at udvide åbningstiden om aftenen og i weekenderne yderligere vil komme for få borgere til gode. Kultur- og Fritidsudvalget har senest i 2022 bekræftet ønsket om at beholde syv indgange og det eksisterende servicetilbud.

Det eksisterende besøgs mønster viser et jævnt antal henvendelser fordelt over dagen i de fysiske Borgerserviceindgange, mens mængden af opkald til Københavns Kommunes hovednummer toppe i perioden kl. 10-14.

For de fleste borgere er besøg i Borgerservice ret sjældne, og de eksisterende åbningstider med morgenåbent tidligere på fredage samt senere åbningstider på torsdage kombineret med et stort udbud af bookbare tider giver et fornuftigt servicetilbud.

På Københavns Kommunes hovednummer har der i en periode frem til 2016 og 2017 været test af udvidet åbningstid om aftenen frem til henholdsvis kl. 22 og kl. 21. Efterspørgslen viste sig at være minimal, da kun 2 pct. af det samlede antal kald til hovednummeret kom efter kl. 17. Af samme årsag er åbningstiden på hovednummeret i dag til kl. 17.

Hvis man ønsker at gå videre med denne anbefaling, skal der afsættes økonomi hertil gennem bestilling af et budgetnotat.

Anbefaling 3.8 om brug af de fysiske Borgerserviceindgange til ophængning af aktuel information fra Københavns Kommune

De syv borgerserviceindgange i København er særligt indrettede til, at det skal være nemt for borgere/besøgende at finde vej til en velkomstskærm og derefter videre til selvbetjeningsstandere til pas og kørekort eller hen til et bord, hvor de modtages af en serviceformidler. Antal kvadratmeter i indgangene er nogenlunde tilpasset til antal besøgende.

Dette betyder, at der er meget lidt vægplads, og kombineret med behovet for en tydelig og forståelig skiltning/wayfinding, som nemt kan blive forstyrret ved ophængning af flere andre informationskilder, er det umiddelbart vurderingen, at Borgerservices lokaler ikke vil være velegnet til den foreslåede informationskiltning.

Hvis man ønsker at gå videre med denne anbefaling, skal der afsættes økonomi hertil gennem bestilling af et budgetnotat.

Anbefaling 6.1 om brug af skolers haller efter lukketid

Alle kommunale skoler (og hvis muligt private skoler) samt idrætsanlæg skal bruges mest muligt. Derfor skal det være muligt at leje disse, når de ikke benyttes.

Forvaltningen er enig i ambitionen, og qua samarbejdsaftalen mellem Børne- og Ungdomsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen sker det for de kommunale skolers vedkommende allerede. Alle kommunale skolehaller udbydes til folkeoplysende foreninger og aftenskoler efter skoletid - dvs. i praksis senest fra kl. 17. Dog kan der være enkelte ledige ydertimer, dvs. efter kl. 21 og fredag fra kl. 20.

I forbindelse med projekt Multifunktionelle m2, som var forankret i KEJD, er der høstet erfaringer med udlån af skolekapacitet til private personer. Erfaringerne fra projektet viser, at det er både omkostningstungt, og at der var meget lidt efterspørgsel. Projektet blev heller ikke prioriteret videreført i forbindelse med forhandlingerne om Budget 2024. Kultur- og Fritidsudvalget blev orienteret om erfaringerne med projektet den 12. juni 2023.

I forhold til private skoler har Kultur- og Fritidsforvaltningen ingen viden om, hvorvidt de udlejer deres faciliteter til private brugere.

Anbefaling 6.3 om at tillade badning alle steder

Kultur- og Fritidsforvaltningen (og Teknik- og Miljøforvaltningen) er blevet bedt om at behandle et medlemsforslag vedtaget af Borgerrepræsentationen, der på samme måde beder forvaltningerne undersøge muligheden for fri badning som udgangspunkt i Københavns Havn.

Det er forventningen, at Kultur- og Fritidsudvalget (og Teknik- og Miljøudvalget) kan behandle en indstilling om medlemsforslaget i begyndelsen af 2024. Udvalgene kan derfor give en endelig tilbagemelding på anbefalingen, når Københavnertinget skal have en opfølgende status på sine anbefalinger i 2024.

Anbefaling 6.4 om at oprette initiativer, som gør motion legesygt og motiverende

Kultur- og Fritidsforvaltningen arbejder løbende med udvikling af forskellige aktørers aktiviteter. Det kan både være i regi af foreninger eller kommunens egne kulturaktiviteter. I den forbindelse har Kultur- og Fritidsforvaltningen en generel opmærksomhed på, at aktiviteterne er åbne, præget af lyst og inviterer ind i fællesskaberne. Kultur- og Fritidsforvaltningen er bl.a. ofte i dialog med idrætsforeninger om at sørge for, at børn og unge, der står udenfor fællesskaberne, kan inviteres med ind i aktiviteten - uanset erfaringer, niveau mm. I forbindelse med en række af de planer, der er knyttet til Kultur- og Fritidspolitikken, bl.a. Idrætsplanen og Kulturhus- og biblioteksplanen, vil forvaltningen kigge på nye initiativer, der inviterer flere københavnere til at blive aktive. Disse initiativer vil basere sig på data om københavnernes vaner og relevante erfaringer.

Anbefaling 6.5 om flere sociale tilbud i form af bl.a. billigere foreningsmedlemskab og "sportsafprøvning" i folkeskolen

Kultur- og Fritidsforvaltningen har en række sociale indsatser, der retter sig mod børn og unge i udsatte boligområder. Bl.a. FerieCamp - aktiviteter i skoleferierne, hvor børnene kan prøve en række aktiviteter, FritidsGuidning, kontingentstøtte - der giver økonomisk trængte børn til og med 17 år op til 1000 kr. i tilskud til fritidsaktiviteter. Desuden har Kultur- og Fritidsforvaltningen partnerskaber med 25 foreninger ift. at skabe tilbud til børn og unge i udsatte boligområder. Derudover hjælper Kultur- og Fritidsforvaltningen en del foreninger og skoler i byen med at etablere samarbejder, så børnene præsenteres for forskellige idrætsaktiviteter (og andet) i skoletiden. Kultur- og Fritidsforvaltningen yder bl.a. lokal rådgivning og "match making", og der

findes en samarbejdspulje i Børne- og Ungdomsforvaltningen, som støtter disse samarbejder økonomisk.

I Kultur- og Fritidspolitikken er et særligt fokus på at videreudvikle de idrætssociale indsatser. Det er et stort potentiale i at optimere samarbejdet mellem skoler/KKFO'er/daginstitutioner og de lokale foreninger og kulturtilbud. F.eks. er der et stort potentiale i at skabe mere faste aktivitetstilbud i samarbejde med KKFO'erne, som gør det lettere for familierne at få sammenhæng i hverdagen og tid til et aktivt fritidsliv.

Socialforvaltningens tilbagemelding på Københavner- tingets anbefalinger 2023

Københavnertinget fremlagde deres anbefalinger den 19. september 2023 med hovedtemaet "Hvordan udvikler vi sammen København med trivsel og rum for alle". Fem fagudvalg har bidraget med underspørgsmål; Beskæftigelses- og Integrationsudvalget; Kultur- og Fritidsudvalget; Teknik- og Miljøudvalget; Sundheds- og Omsorgsudvalget samt Socialudvalget. De fem fagudvalg skal behandle anbefalingerne, og give Københavnertinget en tilbagemelding i december 2023.

Socialforvaltningen værdsætter det store og grundige arbejde, Københavnertinget har lavet med udarbejdelse af deres anbefalinger til, hvordan vi sammen udvikler København, så der er trivsel og rum til alle.

De samlede anbefalinger for et København med trivsel og rum til alle lyder:

- 1. Vi ønsker en mere inkluderende, lige og inviterende by*
- 2. Vi skal bekæmpe diskrimination i København*
- 3. Et København, hvor alle har indflydelse på og er medskabere af byen*
- 4. En by, der tager vores trivsel og sundhed alvorligt*
- 5. Den naturnære og grønne foregangsby*
- 6. Bevægelse for alle på tværs af byen*
- 7. Mere og bedre kollektiv, sam- og ikke-motoriseret transport*

Socialforvaltningen har valgt at komme med faglige bemærkninger til de anbefalinger, der hører under forvaltningens resort og er særligt relevante for Socialudvalget. Københavnertinget har på Socialforvaltningens område et særligt fokus på et København hvor alle har medindflydelse på byen, sundhed og trivsel for udsatte/sårbare grupper, tryghed for udsatte borgere i København samt hjemløse.

06-11-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 17544

Dokumentnummer i F2
4096154

Sagsnummer i eDoc
2023-0410362

Sagsbehandler
Charlotte Piepgras Frandsen

#1 En mere inkluderende, lige og inviterende by

Aktivt fokus på lighed i boligpolitikken og Der skal prioriteres flere billige almene boliger

Forvaltningen er enig i, at København skal være en mangfoldig, sammenhængende og tryk by, hvor der er plads til alle byens borgere, herunder udsatte borgere. Der mangler billige boliger i København. Selv med indførelsen af det nye permanente huslejetilskud, er det meget vanskeligt at opføre nye almene billige familieboliger, som udsatte borgere kan betale.

Københavns Kommune er i løbende dialog med de almene boligselskaber og andre relevante aktører for at sikre billige boliger, der er egnede til boligsocial anvisning, for byens udsatte borgere. Kommunen har indgået en ny aftale om en ny udlejningsaftale for 2024-2027. Formålet med den nye aftale er at sikre, at der blive stillet flere boliger til rådighed for den boligsociale anvisning samtidig med, at flere afdelinger end i dag har en socialt bæredygtig beboersammensætning.

Nogle borgere kan have svært ved at passe ind i et almindeligt bomiljø. Her er der et særligt fokus på at sikre egnede billige boliger og botilbud til denne målgruppe. Det kan bl.a. være boliger til borgere med en sindslidelse, et handicap eller hjemløse, som kan have behov for en skæv bolig med ekstra boligsocial støtte. Kommunen er ved at afdække mulighederne for placeringer af flere skæve boliger i København,

#2 Vi skal bekæmpe diskrimination i København

Adgang for alle

Mange mennesker med handicap oplever barrierer for at kunne bevæge sig frit rundt i byrummet, deltage i kultur- og fritidslivet, bruge internettet mv. Det er ikke nødvendigvis funktionsnedsettelsen i sig selv, der er hindringen, men den måde, vi har indrettet os på, som gør det vanskeligt eller endda umuligt for nogle mennesker at deltage. Københavns Kommune arbejder vi med at skabe tilgængelighed for mennesker med handicap, men også med at udforme nye byrum, bygninger osv. på en måde, der passer til flere funktionsformer og behov og dermed ikke kræver særlig indretning for mennesker med handicap, eller kun mindre tilpasninger

Teknik- og Miljøforvaltningen har i slutningen 2023 etableret et handicaptøilet målrettet borgere med omfattende bevægelses handicap.

Hjemløseravne ”Frivillig gruppe i stil med ”Natteravnene”, der engagerer sig med hjemløse.

For at styrke indsatsen for at opspore hjemløse, kan Socialudvalget drøfte Københavneringets forslag om at oprette en frivillig gruppe ”Hjemløseravne” i stil med Natteravnene, som kan være opsøgende overfor hjemløse. Hvis Socialudvalget ønsker at gå videre med idéen om hjemløseravne, anbefaler Socialforvaltningen, at emnet tages op på kommende møder med Frivilligrådet og Udsatterrådet.

Successtruktur for hjemløse

Københavns Kommune arbejder med rehabilitering som den grundlæggende tilgang for udsatte. Dette for at forbedre mulighederne for et værdigt og meningsfuldt liv for udsatte borgere i Københavns Kommune. Målet med indsatsen er borgerens recovery. Recovery tager udgangspunkt i den enkelte borgers situation og har fokus på håb, selvbestemmelse og muligheder. Et centralt element i forståelsen af recovery er, at borgeren er ekspert i sit eget liv. Ikke alle borgere kan nå et mål om at klare sig uden hjælp i egen bolig, blive stoffri eller få et job på normale vilkår.

Denne tilgang er også central i Københavns Kommunes mangeårige arbejde med at forebygge og bekæmpe hjemløshed.

Siden 2009 er dette sket med udgangspunkt i princippet om Housing First. Housing First betyder, at det første skridt er at hjælpe borgeren i egen bolig, så boligen er den base, der bygges videre på i den sociale indsats – modsat en tilgang, hvor sociale indsatser først skal gøre borgeren i stand til at bo i egen bolig. I overgangen til egen bolig modtager borgeren en intensiv bostøtteindsats, der skal klæde borgeren på til at kunne fastholde boligen og skabe det liv, vedkommende ønsker. Forvaltningen har et samarbejde med Beskæftigelses- og integrationsforvaltningen for at forbedre målgruppens sociale- og beskæftigelsesmæssige situation, b.la. er der udgående sagsbehandlere fra jobcentret på udvalgte herberger, og der er etableret et særligt samarbejde omkring borgere i udslningsboliger med henblik på at løfte borgernes betalingsevne. Civilsamfundsorganisationerne spiller også en stor og vigtig rolle i forhold til en successtruktur. De private organisationer på hjemløseområdet har en lang historik som centrale spillere på herbergsområdet og ift. arbejdet med netværk, peers, frivillighed, kobling til borgerens lokalområde m.m.

For at bekæmpe ufrivillig hjemløshed, har Københavns Kommune vedtaget en hjemløseplan på baggrund af den nye hjemløsereform, som fastlægger rammerne for kommunens videre

arbejde med at afskaffe ufrivillig hjemløshed i København. Der er behov for flere billige boliger, skæve boliger og botilbud, og samtidig er det væsentligt, at der stadig er pladser på herberger for dem, der har et akut behov.

For at bekæmpe ufrivillighed i København kræver det en endnu større investering til at implementere hjemløse reformen.

#3 Et København, hvor alle har indflydelse på og er medskabere af byen

Alle de forskellige demokratiske muligheder for at deltage skal styrkes og Kommunen skal facilitere, at de stemmer, der normalt ikke høres, kommer med i samtalen.

Borgerrepræsentationen har nedsat Udsatterådet, Handicaprådet, Frivilligrådet og Dialogforum, som har til opgave at give medindflydelse til Københavns udsatte borgere og borgere med handicap samt til de organisationer, der forsøger at skabe bedre vilkår for byens udsatte grupper. Rådene bliver hørt i alle initiativer, der påvirker udsatte mennesker og mennesker med handicap i København. Rådene mødes hvert år med de relevante politiske udvalg.

#4 En by, der tager vores trivsel og sundhed alvorligt

Større trykthed for udsatte/sårbare grupper

For at skabe et mere trygt miljø for udsatte og sårbare grupper benytter Socialforvaltningen sig af segregerede herberger. Et eksempel er bocentret Sundholm, som er et skærmet herberg kun for kvinder, som har sociale problemer evt. kombineret med et problematisk forbrug af rusmidler. Et andet eksempel er Sporsløjfen, som er et døgnbemandet ungeherberg, der skal huse 24 beboere. Målet i Sporsløjfen er at hjælpe de unge hjemløse til en bedre tilværelse gennem en helhedsorienteret social indsats, herunder bolig, beskæftigelse, uddannelse og misbrugsbehandling, som kommunen lægger lokaler til, og som drives af We Shelter.

Socialforvaltningen har endvidere opsøgende arbejde på gaden, herberger og krisecentre. Formålet er at støtte borgeren til en mere permanent boligsituation.

Stofindtagelsesrum for kvinder.

I budgettet for 2024 er der afsat 0,2 mio. kr. med tilhørende anlægsmåltal til screening af mulighederne for etablering af et eller flere permanente stofindtagelsesrum forbeholdt kvinder. Formålet med stofindtagelsesrum forbeholdt kvinder er at skærme kvinderne for overgreb i forbindelse med deres stofindtag. Stofindtagelsesrummene skal rumme både injektions- og rygepladser. Stofindtagelsesrummene skal etableres på eller så tæt på de sociale tilbud, kvinderne i forvejen benytter sig af, hvilket i praksis betyder, at forvaltningen primært vil afsøge muligheder på Vesterbro. Målgruppen for et stofindtagelsesrum for kvinder er kvinder over 18 år med en længerevarende problematisk brug af stoffer både ved injektion og rygning. Ifølge loven skal der i et stofindtagelsesrum være adgang til relevante sundheds- og socialfaglige tilbud, så alle stofindtag foregår overvåget og med mulighed for råd, vejledning og brobygning til andre tilbud som fx rusmiddelbehandling

Der skal afsættes yderligere midler til en evt. fremtidig drift af stofindtagelsesrummet.

#5 Den naturnære, grønne foregangsby

Ingen kommentarer fra Socialforvaltningen.

 # 6 Bevægelse for alle på tværs af byen

Flere sociale tilbud for unge og især for unge i udsatte boligområder.

Idrætsforeninger og sportsklubber kan være en vigtig brik i børn og unges udvikling, trivsel og sundhed. Her kan børn og unge blive en del af et positivt fællesskab, identificere sig med andre, få venner og rollemødder kombineret med motion og sunde vaner. Samtidig kan fællesskabet i foreninger spille en mere vedvarende, positiv rolle i barnets liv, fx i overgangen til voksenlivet. Undersøgelser peger desværre på, at udsatte børn i mindre grad end andre børn er aktive i foreninger, og de deltager ikke i fritidsaktiviteter i lige så høj grad som majoriteten af danske børn og unge.

Socialforvaltningen arbejder strategisk med samarbejdet med foreninger og civilsamfund og med at støtte udsatte børn og unge til et aktivt fritidsliv, fx ved at motivere og følge til aktiviteter i foreninger, og give sparring til foreninger, der tager imod særligt udsatte børn og unge. Hvis den eksisterende indsats skal styrkes, kræves det tilførsel af ekstra midler.

#7 Mere og bedre kollektiv, sam- og ikke-motoriseret transport

Ingen kommentarer fra Socialforvaltningen.

Socialforvaltningens tilbagemelding på Københavner- tingets anbefalinger 2023

Københavnertinget fremlagde deres anbefalinger den 19. september 2023 med hovedtemaet "Hvordan udvikler vi sammen København med trivsel og rum for alle". Fem fagudvalg har bidraget med underspørgsmål; Beskæftigelses- og Integrationsudvalget; Kultur- og Fritidsudvalget; Teknik- og Miljøudvalget; Sundheds- og Omsorgsudvalget samt Socialudvalget. De fem fagudvalg skal behandle anbefalingerne, og give Københavnertinget en tilbagemelding i december 2023.

Socialforvaltningen værdsætter det store og grundige arbejde, Københavnertinget har lavet med udarbejdelse af deres anbefalinger til, hvordan vi sammen udvikler København, så der er trivsel og rum til alle.

De samlede anbefalinger for et København med trivsel og rum til alle lyder:

- 1. Vi ønsker en mere inkluderende, lige og inviterende by*
- 2. Vi skal bekæmpe diskrimination i København*
- 3. Et København, hvor alle har indflydelse på og er medskabere af byen*
- 4. En by, der tager vores trivsel og sundhed alvorligt*
- 5. Den naturnære og grønne foregangsby*
- 6. Bevægelse for alle på tværs af byen*
- 7. Mere og bedre kollektiv, sam- og ikke-motoriseret transport*

Socialforvaltningen har valgt at komme med faglige bemærkninger til de anbefalinger, der hører under forvaltningens resort og er særligt relevante for Socialudvalget. Københavnertinget har på Socialforvaltningens område et særligt fokus på et København hvor alle har medindflydelse på byen, sundhed og trivsel for udsatte/sårbare grupper, tryghed for udsatte borgere i København samt hjemløse.

06-11-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 17544

Dokumentnummer i F2
4096154

Sagsnummer i eDoc
2023-0410362

Sagsbehandler
Charlotte Piepgras Frandsen

#1 En mere inkluderende, lige og inviterende by

Aktivt fokus på lighed i boligpolitikken og Der skal prioriteres flere billige almene boliger

Forvaltningen er enig i, at København skal være en mangfoldig, sammenhængende og tryk by, hvor der er plads til alle byens borgere, herunder udsatte borgere. Der mangler billige boliger i København. Selv med indførelsen af det nye permanente huslejetilskud, er det meget vanskeligt at opføre nye almene billige familieboliger, som udsatte borgere kan betale.

Københavns Kommune er i løbende dialog med de almene boligselskaber og andre relevante aktører for at sikre billige boliger, der er egnede til boligsocial anvisning, for byens udsatte borgere. Kommunen har indgået en ny aftale om en ny udlejningsaftale for 2024-2027. Formålet med den nye aftale er at sikre, at der blive stillet flere boliger til rådighed for den boligsociale anvisning samtidig med, at flere afdelinger end i dag har en socialt bæredygtig beboersammensætning.

Nogle borgere kan have svært ved at passe ind i et almindeligt bomiljø. Her er der et særligt fokus på at sikre egnede billige boliger og botilbud til denne målgruppe. Det kan bl.a. være boliger til borgere med en sindslidelse, et handicap eller hjemløse, som kan have behov for en skæv bolig med ekstra boligsocial støtte. Kommunen er ved at afdække mulighederne for placeringer af flere skæve boliger i København,

#2 Vi skal bekæmpe diskrimination i København

Adgang for alle

Mange mennesker med handicap oplever barrierer for at kunne bevæge sig frit rundt i byrummet, deltage i kultur- og fritidslivet, bruge internettet mv. Det er ikke nødvendigvis funktionsnedsettelsen i sig selv, der er hindringen, men den måde, vi har indrettet os på, som gør det vanskeligt eller endda umuligt for nogle mennesker at deltage. Københavns Kommune arbejder vi med at skabe tilgængelighed for mennesker med handicap, men også med at udforme nye byrum, bygninger osv. på en måde, der passer til flere funktionsformer og behov og dermed ikke kræver særlig indretning for mennesker med handicap, eller kun mindre tilpasninger

Teknik- og Miljøforvaltningen har i slutningen 2023 etableret et handicaptolet målrettet borgere med omfattende bevægelses handicap.

Hjemløseravne ”Frivillig gruppe i stil med ”Natteravnene”, der engagerer sig med hjemløse.

For at styrke indsatsen for at opspore hjemløse, kan Socialudvalget drøfte Københavneringets forslag om at oprette en frivillig gruppe ”Hjemløseravne” i stil med Natteravnene, som kan være opsøgende overfor hjemløse. Hvis Socialudvalget ønsker at gå videre med idéen om hjemløseravne, anbefaler Socialforvaltningen, at emnet tages op på kommende møder med Frivilligrådet og Udsatterrådet.

Successtruktur for hjemløse

Københavns Kommune arbejder med rehabilitering som den grundlæggende tilgang for udsatte. Dette for at forbedre mulighederne for et værdigt og meningsfuldt liv for udsatte borgere i Københavns Kommune. Målet med indsatsen er borgerens recovery. Recovery tager udgangspunkt i den enkelte borgers situation og har fokus på håb, selvbestemmelse og muligheder. Et centralt element i forståelsen af recovery er, at borgeren er ekspert i sit eget liv. Ikke alle borgere kan nå et mål om at klare sig uden hjælp i egen bolig, blive stoffri eller få et job på normale vilkår.

Denne tilgang er også central i Københavns Kommunes mangeårige arbejde med at forebygge og bekæmpe hjemløshed.

Siden 2009 er dette sket med udgangspunkt i princippet om Housing First. Housing First betyder, at det første skridt er at hjælpe borgeren i egen bolig, så boligen er den base, der bygges videre på i den sociale indsats – modsat en tilgang, hvor sociale indsatser først skal gøre borgeren i stand til at bo i egen bolig. I overgangen til egen bolig modtager borgeren en intensiv bostøtteindsats, der skal klæde borgeren på til at kunne fastholde boligen og skabe det liv, vedkommende ønsker. Forvaltningen har et samarbejde med Beskæftigelses- og integrationsforvaltningen for at forbedre målgruppens sociale- og beskæftigelsesmæssige situation, b.la. er der udgående sagsbehandlere fra jobcentret på udvalgte herberger, og der er etableret et særligt samarbejde omkring borgere i udslningsboliger med henblik på at løfte borgernes betalingsevne. Civilsamfundsorganisationerne spiller også en stor og vigtig rolle i forhold til en successtruktur. De private organisationer på hjemløseområdet har en lang historik som centrale spillere på herbergsområdet og ift. arbejdet med netværk, peers, frivillighed, kobling til borgerens lokalområde m.m.

For at bekæmpe ufrivillig hjemløshed, har Københavns Kommune vedtaget en hjemløseplan på baggrund af den nye hjemløsereform, som fastlægger rammerne for kommunens videre

arbejde med at afskaffe ufrivillig hjemløshed i København. Der er behov for flere billige boliger, skæve boliger og botilbud, og samtidig er det væsentligt, at der stadig er pladser på herberger for dem, der har et akut behov.

For at bekæmpe ufrivillighed i København kræver det en endnu større investering til at implementere hjemløse reformen.

#3 Et København, hvor alle har indflydelse på og er medskabere af byen

Alle de forskellige demokratiske muligheder for at deltage skal styrkes og Kommunen skal facilitere, at de stemmer, der normalt ikke høres, kommer med i samtalen.

Borgerrepræsentationen har nedsat Udsatterådet, Handicaprådet, Frivilligrådet og Dialogforum, som har til opgave at give medindflydelse til Københavns udsatte borgere og borgere med handicap samt til de organisationer, der forsøger at skabe bedre vilkår for byens udsatte grupper. Rådene bliver hørt i alle initiativer, der påvirker udsatte mennesker og mennesker med handicap i København. Rådene mødes hvert år med de relevante politiske udvalg.

#4 En by, der tager vores trivsel og sundhed alvorligt

Større trykthed for udsatte/sårbare grupper

For at skabe et mere trygt miljø for udsatte og sårbare grupper benytter Socialforvaltningen sig af segregerede herberger. Et eksempel er bocentret Sundholm, som er et skærmet herberg kun for kvinder, som har sociale problemer evt. kombineret med et problematisk forbrug af rusmidler. Et andet eksempel er Sporsløjfen, som er et døgnbemandet ungeherberg, der skal huse 24 beboere. Målet i Sporsløjfen er at hjælpe de unge hjemløse til en bedre tilværelse gennem en helhedsorienteret social indsats, herunder bolig, beskæftigelse, uddannelse og misbrugsbehandling, som kommunen lægger lokaler til, og som drives af We Shelter.

Socialforvaltningen har endvidere opsøgende arbejde på gaden, herberger og krisecentre. Formålet er at støtte borgeren til en mere permanent boligsituation.

Stofindtagelsesrum for kvinder.

I budgettet for 2024 er der afsat 0,2 mio. kr. med tilhørende anlægsmåltal til screening af mulighederne for etablering af et eller flere permanente stofindtagelsesrum forbeholdt kvinder. Formålet med stofindtagelsesrum forbeholdt kvinder er at skærme kvinderne for overgreb i forbindelse med deres stofindtag. Stofindtagelsesrummene skal rumme både injektions- og rygepladser. Stofindtagelsesrummene skal etableres på eller så tæt på de sociale tilbud, kvinderne i forvejen benytter sig af, hvilket i praksis betyder, at forvaltningen primært vil afsøge muligheder på Vesterbro. Målgruppen for et stofindtagelsesrum for kvinder er kvinder over 18 år med en længerevarende problematisk brug af stoffer både ved injektion og rygning. Ifølge loven skal der i et stofindtagelsesrum være adgang til relevante sundheds- og socialfaglige tilbud, så alle stofindtag foregår overvåget og med mulighed for råd, vejledning og brobygning til andre tilbud som fx rusmiddelbehandling

Der skal afsættes yderligere midler til en evt. fremtidig drift af stofindtagelsesrummet.

#5 Den naturnære, grønne foregangsby

Ingen kommentarer fra Socialforvaltningen.

 # 6 Bevægelse for alle på tværs af byen

Flere sociale tilbud for unge og især for unge i udsatte boligområder.

Idrætsforeninger og sportsklubber kan være en vigtig brik i børn og unges udvikling, trivsel og sundhed. Her kan børn og unge blive en del af et positivt fællesskab, identificere sig med andre, få venner og rollemøder kombineret med motion og sunde vaner. Samtidig kan fællesskabet i foreninger spille en mere vedvarende, positiv rolle i barnets liv, fx i overgangen til voksenlivet. Undersøgelser peger desværre på, at udsatte børn i mindre grad end andre børn er aktive i foreninger, og de deltager ikke i fritidsaktiviteter i lige så høj grad som majoriteten af danske børn og unge.

Socialforvaltningen arbejder strategisk med samarbejdet med foreninger og civilsamfund og med at støtte udsatte børn og unge til et aktivt fritidsliv, fx ved at motivere og følge til aktiviteter i foreninger, og give sparring til foreninger, der tager imod særligt udsatte børn og unge. Hvis den eksisterende indsats skal styrkes, kræves det tilførsel af ekstra midler.

#7 Mere og bedre kollektiv, sam- og ikke-motoriseret transport

Ingen kommentarer fra Socialforvaltningen.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens faglige bemærkninger til Københavnertingets anbefalinger 2023

08. november 2023
Edoc-sagsnummer

F2 sagsnummer

Sagsbehandler
Tanja Frøling Nielsen

Københavnertinget fremlagde sine anbefalinger den 19. september 2023 under hovedtemaet "Hvordan udvikler vi sammen København med trivsel og rum for alle"? Fem fagudvalg har bidraget med underspørgsmål: Beskæftigelses- og Integrationsudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Teknik- og Miljøudvalget, Socialudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget. Disse udvalg har forpligtet sig til at give Københavnertinget en tilbagemelding på anbefalingerne i december 2023.

I nedenstående præsenteres Sundheds- og Omsorgsudvalget for Sundheds- og Omsorgsforvaltningens faglige bemærkninger til anbefalingerne. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har forholdt sig til alle Københavnertingets syv anbefalinger, i det omfang at det er relevant for Sundheds- og Omsorgsforvaltningens tværgående ansvar for det sundhedsfremmende arbejde i kommunen. Anbefaling 4 "En by der tager vores sundhed og trivsel alvorligt" er særligt fremhævet, da forvaltningen vurderer, at anbefalingen knytter sig til underspørgsmålet fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen "Hvordan udvikler vi sammen København med trivsel og rum for alle, så vi skaber bedre rammer for god mental sundhed?"

Anbefaling 1 en mere inkluderende, lige og inviterende by

Denne anbefaling bevæger sig uden for Sundheds- og Omsorgsudvalgets resort. Forvaltningen vurderer dog at anbefalingen vedrører sundhedsmæssige aspekter.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker, at Københavnertinget med anbefalingen sekundært har fokus på at bekæmpe ensomhed og styrke sociale fællesskaber.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker, at med den nye kommuneplanstrategi 2023, er der lagt op til at skabe en by for alle med mange forskellige slags boliger, fx boliger, der fremmer fællesskaber på tværs af generationer og bofællesskaber for seniorer.

Anbefaling 2 vi skal bekæmpe diskrimination i København

Denne anbefaling bevæger sig delvist uden for Sundheds- og Omsorgsudvalgets resort. Anbefalingen vedrører folkesundhedsmæssige aspekter og forebyggelse af mental mistrivsel, som hører under Sundheds- og Omsorgsudvalget. Anbefalingen som helhed vurderes derfor ikke være forankret under Sundheds- og Omsorgsudvalget.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker, at Københavneringet i de indledende bemærkninger forholder sig til LGBT+-personer og til københavnernes fælles ansvar for hinandens trivsel. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er opmærksom på, at forvaltningens tilbud skal kunne rumme alle københavnernes forskelligheder. Dertil kommer, at forvaltningen i sit arbejde for at mindske ulighed i sundhed, har særlige indsatser til fremme af sundhed og trivsel blandt københavnere i sårbare positioner, herunder også LGBT+personer. Blandt andet tilbydes i samarbejde med Sex & Samfund supplerende seksualundervisning til elever i 4.-10. klasse samt seksualundervisning til unge på de københavnske ungdomsuddannelser, botilbud og klubber. Undervisningen sætter blandt andet fokus på seksualitet og kønsidentitet. Derudover tilbydes i samarbejde med LGBT+Danmark opkvalificering i LGBT+-kompetencer til fagpersonale, trænere og frivillige, der arbejder med børn og unge.

Plejhjemmet Slottet blev i 2014 udvalgt til at være regnbueprofil-plejehjem og dermed et plejehjem med særlig fokus på LGBT+-personer.

Endelig samarbejder Sundheds- og Omsorgsforvaltningen med LGBT+ Danmarks besøgstjeneste om at matche ældre LGBT+ personer, der savner selskab og oplever ensomhed, med frivillige besøgsvenner, der bruger deres fritid på at besøge besøgsværten hjemme eller tager vedkommende med på udflugter.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker også, at Københavneringet ønsker øget fokus på tilgængelighed i byrummet. Forvaltningen har fokus på at byens rum inviterer til fysisk aktivitet hos ældre borgere. Forvaltningen har bidraget til opsætningen af ældrevenlige bænke og ramper, som gør det lettere at bevæge sig rundt i byen.

Anbefaling 3 et København hvor alle har indflydelse og er medskabere af byen

Denne anbefaling omfatter også Sundheds- og Omsorgsudvalgets resort. Det skyldes, at det er en generel anbefaling på tværs af forvaltningerne om at arbejde tættere sammen med borgerne.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker, at der i forvaltningen arbejdes kontinuerligt med udvikling af nye måder at inddrage ældre Københavneres perspektiver på. Det sker i forbindelse med udarbejdelse af politikker og strategier, og i udviklingen af konkrete

indsatser og initiativer. Relevante indsatser er fremhævet i nedenstående.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har nedsat et pårørendepanel, som består af; pårørende, repræsentanter fra foreninger og medarbejdere, der til daglig møder de pårørende. Pårørendepanelet er med til at udvikle og styrke kvaliteten af Sundheds- og Omsorgsforvaltningens pårørendesamarbejde.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har oprettet hjemmesiden www.godide.kk.dk. Hjemmesiden er borgernes mulighed for at bidrage med gode ideer på sundheds- og ældreområdet, så vi kan skabe endnu bedre tilbud til københavnere. Ud over hjemmesiden, er der et telefonnummer, borgere kan ringe til, hvis de har en god ide. Derudover er der printet postkort, som ligger i Sundheds- og Omsorgsforvaltningens læringslejligheder, som benyttes ved forskellige borgerrettede arrangementer. På postkortene kan borgerne skrive deres gode ideer.

Et eksempel på en konkret inddragelsesproces er udviklingen af ældrepolitikken. Ud over de formelle inddragelseskanaler som ældreråd og høring af relevante repræsentanter blev der afholdt et åbent borgermøde med over 100 deltagere, samt facilitering af flere mindre fokusgruppemøder med ældre københavnere på aktivitetscentre, plejehjem og i frivillige foreninger. Dette for at få den mangfoldighed af perspektiver som ældre københavnere udgør, og bidrage til at flest mulige blev hørt.

Anbefaling 4 En by der tager vores sundhed og trivsel alvorligt

Dele af anbefalingerne 4.1, 4.2, og 4.3 falder inden for Sundheds- og Omsorgsudvalgets resort. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker, at anbefalingerne også omfatter andre forvaltninger, idet der er tale om samarbejde med sårbare borgergrupper, som kan komme i kontakt med andre forvaltninger.

Følgende konkrete relevante anbefalinger fremhæves:

4.1

- *Fællesskabsfremmende og ensomhedsforebyggende initiativer*
- *Kommunen skal facilitere og hjælpe med, at der opstår flere fælles projekter – fx "community gardens", fællesspisning på "vejen" eller i opgangen på specifikke ugedage, fælles spil, der kunne være brætspilsområder i byen, skakborde.*
- *"Mødregruppe"-princippet for folk i nærmiljøet (maks. 0,5-1 km væk ligesom med mødregrupper) med andre ligheder som fx at blive enlig med et barn, være enlig med et barn, arbejdsløse, stressramte, gammel, ensom. Det skal faciliteres, at man mødes fx uden for hjemmet på café/gåtur og gøre det nemt og billigt/gratis, så man kan overskue det.*

4.2

- *Større tryghed for udsatte/sårbare grupper*
- *Kampagner for at skabe bedre kultur ifm. at drikke og ryge i det offentlige rum. Vi oplever, at gæster i byen med andre kulturelle baggrunde bliver utrygge af den drikke-kultur, der er i byen.*

4.3

- *Større forståelse og tolerance og hjælp til mennesker med mentale udfordringer*
- *Undervisning og flere ressourcer til institutioner og skoler til forebyggelse. Herunder undervisning af børn og unge i psykisk trivsel, så der opstår et større kendskab med henblik på dels at kunne erkende om man selv har brug for hjælp, og dels får tolerance/forståelse for andre, der ikke har det så godt.*

Der skal generelt være bedre viden om, hvordan mental sundhed styrkes. Det skal kommunen være med til at styrke gennem kampagner og andre indsatser, der kan modvirke stigmatisering.

- *Muligheder for hjælp inden man bliver meget syg. Der skal være flere tilbud til folk, der har dette svært mentalt, men som endnu ikke er blevet meget syge. På den måde kan en tidlig indsats være med til at gøre en afgørende forskel.*

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker at Københavnertinget i de indledende bemærkninger til anbefaling 4 derudover fremhæver strukturel forebyggelse samt integration af elementer til forebyggelse af begyndende mistrivsel i byens rum og institutioner.

Mental og fysisk sundhed er en kerneopgave for Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, hvilket også kommer til udtryk med Sundhedspolitikken 2015-2025. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen arbejder datadrevet og søger i forhold til forebyggelse og sundhedsfremme først og fremmest strukturelle løsninger, hvorfor forvaltningen arbejder tæt sammen med andre forvaltninger og civilsamfund for at påvirke de arenaer, hvor Københavnerne har deres dagligdag herunder arbejdspladser, uddannelsessteder og byens rum.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har derudover en række individrettede forebyggende og rehabiliterende tiltag til københavnere, der oplever begyndende mistrivsel. Egentlige behandlingstilbud gennemføres i psykiatrien.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har siden 2014 arbejdet målrettet og strategisk med at forebygge og nedbryde ensomhed og isolation blandt ældre ved at understøtte fællesskaber for alle ældre, udvikle og tilbyde særlige aktiviteter for sårbare ældre og understøtte driften i at samarbejde med frivillige om at skabe fællesskaber og nærvær for borgerne. Dette foregår i tætte samarbejder med aktører fra civilsamfundets mange foreninger. Samarbejdspartnerne tæller blandt

andet Møhabet, som er et værested for psykisk syge og sårbare med fokus på flygtninge og indvandrere; Røde Kors Hovedstaden og Cykling uden Alder.

Derudover er der afsat puljemidler til understøttelse af kommunens driftsenheder ifm. den nationale kampagne 'Danmark Spiser Sammen', og der arbejdes i forvaltningens hjemmepleje systematisk med opsporing og forebyggelse af ensomhed blandt ældre københavnere.

Center for Mental Sundhed har desuden forebyggende tilbud til ældre københavnere over 65 år, som oplever mistrivsel og har brug for hjælp til at trives bedre. Forløbet kræver *ikke* henvisning fra egen læge.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har ligeledes en række indsatser til fremme af mental sundhed og forebyggelse af mistrivsel blandt børn og unge.

Center for Mental Sundhed har forebyggende tilbud til unge københavnere på 15 til 22 år der er bosat i København, der oplever angst, depression eller stress. Ligeledes tilbyder Center for Mental Sundhed et familieorienteret forløb til unge i alderen 14-15 år i udskoling og deres forældre.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har også et samarbejde med headspace, der hjælper børn og unge mellem 12 og 25 år, som har brug for en voksen at tale med. Headspace er et fysisk og online samtaletilbud med udgangspunkt i det, den unge har brug for at tale om. Det kan fx være tristhed, tankemylder, ensomhed, mobning og selvværd. Tilbuddet kræver ikke henvisning.

Center for Børn og Unge Sundhed tilbyder fra 2024 gratis forløb for elever og forældre i 0.-4. klasse, som understøtter en god dialog med elever og forældre om trivsel og sunde digitale vaner. Tilbuddet består af et dialogmøde med hhv. eleverne og forældrene og støtter elever og forældre i digitale vaner, som skaber balance i elevernes hverdag, fremmer mental sundhed og gode klassefællesskaber uden mobning.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har et partnerskab med alle 32 ungdomsuddannelser i København om fremme af trivsel og sundhed. Partnerskabet er databaseret gennem Ungeprofilundersøgelsen, som er med til at sætte retning for de trivsel- og sundhedsindsatser, som ungdomsuddannelserne prioriterer at igangsætte eller arbejde videre med. I regi af partnerskabet understøtter forvaltningen forskellige konkrete trivselsfremmende tiltag.

Anbefaling 5 den naturnære, grønne foregangsby

Samlet bevæger denne anbefaling sig ud over Sundheds- og Omsorgsudvalgets resort. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker her, at anbefaling 5.1, 5.2 og 5.3 er relevant for Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker, at Københavneringet med anbefalingen har fokus på multifunktionelle rum og trivsel. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen arbejder med indsatsområdet sundhedsfremmende byrum i samarbejde med Teknik- og

Miljøforvaltningen. Sundhedsfremmende byrum er defineret som et byrum, der *inviterer* brugerne til øget sundhed forstået som både fysisk, mental og social sundhed. Et sundhedsfremmende byrum handler om samspillet mellem det byggede miljø, menneskelig adfærd og forhold mellem mennesker (kulturelle forhold), som påvirker sundheden.

Et eksempel på et sundhedsfremmende byrum er terapihaven på Vestre Kirkegård. Terapihaven på Vestre Kirkegård blev politisk vedtaget i 2019 med det formål at give mulighed for forebyggende forløb i naturen som et supplement til Sundheds- og Omsorgsforvaltningens traditionelle forløb og indsatser. Herudover er det sekundære formål at give københavnere øget mulighed for ro og fordybelse ved at gøre haven tilgængelig for brug på egen hånd. Terapihavens design og det naturterapeutiske indhold i forløbene bygger på evidensbaserede indsigter, der viser, at ophold i naturen virker restituerende og kan have en reducerende effekt på stressniveau og symptomer på stress forårsaget af sygdom og traumer. I terapihaven kan borgerne skærmes fra byen og alt det, der fylder og bidrager til at stresser.

I modsætning til den vilde natur er terapihaven et bevidst designet miljø med det formål aktivt og positivt at støtte deltagere i deres forebyggelsesproces og i deres sundhed.

Anbefaling 6 bevægelse for alle på tværs af byen

Samlet bevæger denne anbefaling sig ud over Sundheds- og omsorgsudvalgets resort. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker at forvaltningen har et særligt fokus på at fremme bevægelse hos alle Københavnerne.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen samarbejder med Kultur- og Fritidsforvaltningen og udvikler og understøtter aktiviteter fællesskaber og motionsaktiviteter for forenings- og motionsuvante borgere. Et eksempel er *Spring for Livet*, som har til formål at inspirere voksne fra 55 år og opefter til at benytte nogle af byens mange tilbud. Hjemmesiden "Motion i København" skal inspirere motionsuvante, og borgere der har været i forløb i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, fx borgere med kronisk sygdom og borgere i genoptræningsforløb til forskellige træningsmuligheder i foreningslivet, i hjemmet, i naturen mv.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har fokus på brobygning fra kommunale institutioner og indsatser til sunde fællesskaber i civilsamfundet med bl.a. bevægelse og fysisk aktivitet som middel til at styrke folkesundheden. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen arbejder for at fastholde borgerne i deres bevægelsesvaner og et fysisk aktivt liv efter afsluttet kommunal træning med særlig fokus på de borgere, som ikke normalt ville opsøge et bevægelsestilbud.

Anbefaling 7 Mere og bedre kollektiv, sam- og ikke-motoriseret transport

Denne anbefaling bevæger sig samlet set uden for Sundheds- og Omsorgsudvalgets resort, men forvaltningen vurderer, at anbefalingen vedrører sundhedsmæssige aspekter.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker, at jo flere borgere der vælger cyklen frem for bilen, jo mere vil folkesundheden på sigt blive gavnet. Færre biler på vejene vil desuden have en positiv indvirkning på luftforureningen.

Sundheds- og Omsorgsudvalgets svar til Københavnertingets anbefalinger fra samling 2023

Sundheds- og Omsorgsudvalget værdsætter Københavnertingets store og grundige arbejde i forbindelse med udarbejdelsen af anbefalinger til, hvordan vi sammen udvikler København, så der er trivsel og rum til alle. Udvalget deler Københavnertingets ambitioner om at gøre København til en by for alle, hvor fysisk og mental trivsel understøttes af byens rum.

Sundheds- og Omsorgsudvalget ser mange gode takter i anbefalingerne og bifalder Københavnertingets ønske om et større fokus på trivsel og forebyggelse af mistriksel. Vi deler Københavnertingets ønske om at øge den mentale trivsel blandt københavnere og hos vores børn og unge.

Københavns Kommune arbejder bredt og på tværs af forvaltninger for at forebygge mental mistriksel og fremme mental og fysisk sundhed blandt andet i Center for Mental Sundhed.

Center for Mental Sundhed hjælper de københavnere, som har brug for støtte til psykiske udfordringer og mistriksel og fremmer den mentale sundhed, trivsel og livskvalitet. Center for Mental Sundhed har forebyggende tilbud til alle københavnere 18+, som har stress, angst eller depression, samt hjælp til familier med hjemmeboende børn, hvor en forælder har kræft.

Sundheds- og Omsorgsudvalget vil fortsat have fokus på at udvide og udvikle tiltag der kan forebygge mistriksel og styrke trivslen hos københavnere, og Københavnertingets anbefalinger vil indgå, som en del af udvalgets videre arbejde.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er kommet med faglige bemærkninger, der beskriver, hvordan der konkret arbejdes med de områder, anbefalingerne berører i forvaltningen. De faglige bemærkninger er vedlagt som bilag.

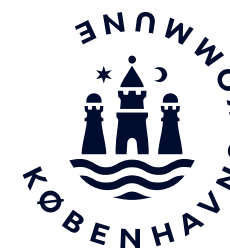
På vegne af Sundheds- og Omsorgsudvalget

Sisse Marie Welling
Sundheds- og Omsorgsborgmester

26. oktober 2023
Edoc-sagsnummer
2023-0420416

F2 sagsnummer
2023 - 18099

Sagsbehandler
Tanja Frøling Nielsen

Forvaltningens bemærkninger til anbefalinger inden for Teknik- og Miljøudvalgets område

Anbefaling	Underanbefaling	Teknik- og Miljøforvaltningens bemærkninger til anbefalingerne
<p>1: Vi ønsker en mere inkluderende, lige og inviterende by</p>	<p>Aktivt fokus på lighed i boligpolitikken. Københavns boligpolitik skal sigte efter, at alle indkomstgrupper har mulighed for at bo i København. Derudover skal der også sigtes efter, at alle kvarterer bliver blandede og mangfoldige, så flest mulige typer af mennesker kan mødes og fordomme nedbrydes.</p>	<p>Københavns Kommune har siden 2011 haft en Politik for Udsatte Byområder. Politikken indeholder mål på tværs af Københavns Kommunes syv forvaltninger, som skal bidrage til den bystrategiske udvikling af de udsatte områder via offentlig service, lokale ressourcer og fysisk-strukturel udvikling af områderne, som blandt andet sigter mod en blandet by. En konkret indsats for blandet by er forandringsplaner efterfulgt af områdefornyelser. Anbefalingen vil indgå i det videre arbejde med udsatte byområder.</p>
	<p>Kommunale opkøb af grunde til rekreativt brug. Kommunen skal sikre og prioritere, at der er grønne og ikke-kommercielle, sociale rum. Det kan både ske gennem multifunktionalitet i allerede eksisterende byrum og gennem opkøb og udlægning.</p>	<p>Københavns Kommune har en arealplan for grønne områder, der peger på behov for nye grønne og rekreative områder frem mod 2050 i forbindelse med byudviklingsområder. Arealplanen lægger sig op ad udkast til kommuneplanstrategien for 2023, der blandt andet handler om, at udviklingen af byens rekreative faciliteter samt grønne og blå områder skal følge befolkningsudviklingen og -sammensætning.</p> <p>Teknik- og Miljøforvaltningen er ved at udarbejde et funktionsprogram til at præcisere indhold og arealbehov i nye parker til at planlægge målrettede investeringer i de grønne områder. Funktionsprogrammet vil f.eks. kunne indeholde anbefalinger og krav til funktioner og dertilhørende arealbehov med afsæt i analyser af data fra eksisterende grønne områder sammenholdt med forskningsbaserede idealer om grønne områder og eksisterende befolkningsgrundlag. Funktionsprogrammet forventes politisk behandlet i første halvår af 2024, og københavneringet anbefaling tages med heri.</p>
	<p>Der skal prioriteres flere billige almene boliger, som kan betales af almindelige lønmodtagere som f.eks. sygeplejersker, folkeskolelærere, politi etc.</p>	<p>Der er igangsat en række initiativer med henblik på, at der skal være betalbare boliger i København til borgere med almindelige indkomster. Herunder etablering af flere almene boliger:</p> <p><i>Almene boliger i lokalplaner</i> Planloven giver kommunerne mulighed for at stille krav om, at op til 25 % af boligmassen i et nyt lokalplanområde skal forbeholdes almene boliger omfattet af almenboligloven. I København er der fastsat et administrationsgrundlag for krav</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

		<p>om almene boliger i forbindelse med udarbejdelse af nye lokalplaner, der medfører, at der i langt størstedelen af nye lokalplaner, hvor der opføres boliger, stilles krav om at 25 % af disse skal være almene boliger.</p> <p><i>Taskforce om hurtigere eksekvering af almene boliger</i> Der er nedsat en taskforce, der skal komme med anbefalinger til, hvordan der kan ske en hurtigere opførsel af almene boliger i København. I taskforcen sidder repræsentanter fra staten, kommunen, de almene boligorganisationer og private aktører. Anbefalingerne er ved at blive fastlagt, og for så vidt det angår statslig regulering, vil det kunne indgå i et kommende boligpolitisk udspil fra regeringen. Andre anbefalinger til fx optimeringer af processer i Københavns Kommune vil kunne iværksættes umiddelbart.</p> <p><i>Flere almene boliger i eksisterende byområder</i> Forvaltningen arbejder sammen med de almene boligorganisationer på at styrke muligheder for at skabe flere almene boliger i eksisterende byområder. Det er fx fortætningsprojekter og transformationer af eksisterende erhvervs- og beboelsesejendomme til almene boliger mv., herunder gennem udnyttelse af statslige tilskud.</p> <p><i>Flere almene boliger i byudviklingsområderne</i> Der er indgået en samarbejdsaftale mellem staten og Københavns Kommune, hvor der lægges op til, at der i nye byudviklingsområder frem til og med 2031 skal etableres almene boliger svarende til 40 pct. Af det samlede forventede nye antal boliger, forudsat at der kan opnås tilskud fra staten og Københavns Kommune til grundkøbslån til den andel, der ligger ud over 25 pct.</p> <p>I forhold til målgruppen for den boligsociale anvisning, stiller Teknik- og Miljøforvaltningen som udgangspunkt krav om, at 20 pct af boligerne i almene nybyggerier skal have en husleje, der muliggør anvisning til Socialforvaltningens målgrupper. Der arbejdes sammen med den almene boligsektor løbende på at fremme etablering af særligt billige boliger i det almene nybyggeri.</p> <p>Endelig pågår et arbejde vedrørende betalbare andelsboliger samt andre modeller for ejerformer, der kan tilvejebringe billige boliger.</p> <p>Anbefalingen tages med i det videre arbejde med almene boliger.</p>
	Fleksible boligformer med forskelligartede beboersammensætning, f.eks.	Forvaltningen arbejder i forskellige sammenhænge med fællesskabsorienterede boliger, herunder særlig bofællesskaber og byggefællesskaber, og anbefalingen vil

Teknik- og Miljøforvaltningen

	<p>bofællesskaber, kollektiv eller allerede igangværende initiativer, f.eks. kombination af kollegie og ældreboliger.</p>	<p>indgå i dette arbejde. I den forbindelse har forvaltningen en tæt dialog med den nye statslige vejledningsenhed på området.</p> <p>Teknik- og Miljøudvalget har den 3. juni 2019 besluttet, at forvaltningen skal arbejde for, at der gives prækvalifikation/tilsagn om økonomisk støtte til op til fire almene bofællesskaber årligt. I forlængelse af beslutningen har forvaltningen udarbejdet en vejledning for almene bofællesskaber.</p> <p>Forvaltningen har løbende dialog med etablerede bofællesskaber om ventelister og udlejning. I forbindelse med udarbejdelse af en ny rammeaftale om udlejning i København, der skal politisk godkendes ultimo 2023, er der forslag til at styrke muligheden for aldersspredning i seniorbofællesskaber.</p> <p>Endvidere overvejes afholdelse af en temadag om seniorbofællesskaber sammen med (Danmarks Almene Boliger (BL)).</p> <p>Som opfølgning på Borgerrepræsentationens beslutning om at se på muligheden for at fremme byggefællesskaber i Bystævneparken er der nedsat en arbejdsgruppe (Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen), der skal se på forskellige modeller for udbud og realisering, herunder vejledning af potentielle kommende byggefællesskaber.</p> <p>Som led i udmøntningen af Københavns Kommunes hjemløseplan er der igangsat et arbejde for at finde grunde til skæve boliger, herunder overveje nye muligheder for boligtyper til målgruppen.</p> <p>Forvaltningerne arbejder med bedre anvendelse af eksisterende ældreboliger samt nye senior- og ældreboligformer.</p>
	<p>Stille krav om diversitet i nybyg. Bedre håndhævelse inden for regulering af krav af almene boliger i nybyg samt større bindende krav til bygherrer.</p>	<p>Med henblik på at tydeliggøre vilkår og krav til almene nybyggeriprojekter i København har Teknik- og Miljøudvalget vedtaget et administrationsgrundlag for den kommunale sagsbehandling af almene nybyggerisager. Desuden har Teknik- og Miljøudvalget vedtaget et administrationsgrundlag for placering af de almene boliger i forbindelse med anvendelsen af almenboligkravet i lokalplanlægningen. Dog er der begrænset mulighed for at håndhæve dette krav, da der ikke er mulighed for, at kommunen stiller betingede byggetilladelser eller rækkefølgeplanlægning.</p>
	<p>Undersøge og nytænke tiltag, der begrænser boligspekulation. Det kan være gennem huslejeloft,</p>	<p>Teknik- og Miljøforvaltningen fører allerede nu kontrol med den eksisterende boligmasse i et forsøg på at mindske spekulation på boligområdet. De fleste boliger i Københavns Kommune skal benyttes til helårsbeboelse. Forvaltningen</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

	<p>beskatning af boligsalg eller andet. Det gælder for både store udlejningsvirksomheder og privatpersoner. Vi skal sikre, at københavnere ikke bliver presset ud af deres by, og at mulige tilflyttere ikke afskrækkes.</p>	<p>kontakter boligejer, hvis en bolig har været uden folkeregistertilmelding i mere end syv uger. Herudover er der fastsat regler i kommunen om korttidsudlejning, som begrænser udlejning af en helårsbolig til ferie- og fritidsformål i 30 dage pr. kalenderår og 70 dage, hvis udlejningen foregår gennem en formidler.</p> <p>Den 1. januar 2021 trådte en lovændring i kraft, som medfører, at bestemmelserne om 'bopælspligt' træder i kraft allerede 6 uger efter, at der er udstedt ibrugtagningstilladelse til boligen. Lovændringen omfatter alene boliger beliggende i lokalplanområder, som er vedtaget efter 1. januar 2021.</p> <p>Forvaltningen vurderer, at administrative bøder til udlejere, som ikke overholder reglerne om bopælspligt vil medføre, at der hurtigere kan udskrives bøder ved overtrædelser og dermed mere effektivt vil kunne føre til økonomiske sanktioner at spekulere i tomme boliger. Forvaltningen har dog pt. ikke hjemmel i lovgivningen til at udskrive administrative bøder.</p> <p>Teknik- og Miljøforvaltningen har hjemmelsgrundlag til at føre kontrol med boliger i København for at sikre, at boligerne bliver brugt, og ikke står tomme eller kun bruges delvist. Hovedformålet med kontrolindsatsen er at reducere ledighedsperioder generelt for boliger i kommunen og at sikre, at boligmassen i videst muligt omfang bruges til helårsbeboelse</p> <p>For forvaltningens kontrol gælder følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En bolig skal senest meldes tom 6 uger efter sidste fraflytning. • En bolig må ikke bruges til lejlighedsvis beboelse • En bolig må ikke bruges til erhvervsformål • En husstand må ikke bruge mere end én bolig i Hovedstadsområdet og tilstødende kommuner <p>Forvaltningen kan for private boliger ikke regulere huslejen, eller regulere beskatningen af et boligsalg.</p>
<p>2: Vi skal bekæmpe diskrimination i København</p>	<p>Adgang for alle. Offentlige nye steder skal være tilgængelige for alle grupper.</p> <p>Man skal ikke være fysisk forhindret eller føle sig utryk, hvis man gerne vil bruge byens fysiske rum. Der skal være muligheder for alle i København. Ingen grupper skal overses, og især de</p>	<p>Alle nye gader og pladser bygges efter de nationale retningslinjer for universelt design og tilgængelighed for alle. Universelt design handler om så vidt muligt at skabe løsninger, der kan anvendes af alle uden behov for tilpasninger eller særlige løsninger og således komme alle til glæde – børn i alle aldre, folk med barnevogne, ældre med balanceudfordringer, kørestolsbrugere, mennesker med nedsat syn m.fl. Københavnertingets anbefaling tages med i det videre arbejde med byens fysiske rum.</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

	<p>grupper, der har svært ved at bruge byens rum nu, skal prioriteres.</p>	
	<p>En del af København. Der skal være et øget fokus på kulturel udveksling generelt. F.eks. kan der lanceres både kampagner og undervisningsmateriale, der fortæller om andre kulturer, nationaliteter og andre sårbarhedsparametre. Det skal ikke kun komme fra skolerne, men også nå ud til borgere i alle aldre. Et tegn på succes er, hvis folk diskuterer og engagerer sig i emnet diskrimination og gør det på en tolerant og nuanceret måde, inkl. sprogbrug/ordvalg.</p>	<p>Københavns Kommune medfinansierer og samarbejder med Boligsociale Helhedsplaner i nogle almene boligafdelinger i byen, som blandt andet arbejder med sammenhængskraft og fællesskab i boligområderne på tværs af beboergrupper. Anbefalingen vil indgå i dette arbejde.</p>
<p>3: Et København, hvor alle har indflydelse på og er med-skabere af byen</p>	<p>Skab et kommunalt årshjul og meget mere direkte kommunikation, hvor man kan se forandringer i sit lokalområde, og hvor man som minimum kender datoerne et halvt år i fremtiden. Det skal både gælde kulturelle og trafikale ændringer. Mange borgere bliver ikke informeret om store arrangementer - særligt i indre by - ej heller om, hvordan en dialog kan og skal foregå.</p>	<p>Det er et vilkår for de arrangementstilladelser, Teknik- og Miljøforvaltningen udsteder, at arrangementsarrangører udfører nabovarsling i tilstrækkeligt omfang ifm. deres arrangement. Forvaltningen gør altid arrangører opmærksom på dette.</p> <p>Forvaltningen modtager og sagsbehandler indsendte arrangementsansøgninger dagligt, og derfor gives der løbende tilladelser til forskellige arrangementer rundt omkring i bylivet. Den overordnede arrangementsaktivitet er af samme årsag dynamisk og omskiftelig. Derfor er det vanskeligt at give et bud på, hvor meget ekstra arbejde det vil kræve at bidrage en samlet oversigt over arrangementer i løbet af en halvårlig periode. Forvaltningen vurderer, at det vil kræve både ekstra ressourcer til drift og arbejdstid at kunne løfte en sådan opgave. Der vil således være behov for at afsætte midler hertil i kommende budgetforhandlinger.</p> <p>Forvaltningen opfordrer altid arrangører til at registrere deres arrangementer på www.brugbyen.nu, så de fremgår af denne hjemmeside. Der henvises desuden til arrangørerne selv for information om trafikafviklingsplaner ifm. deres arrangementer.</p>
	<p>Større tryghed for udsatte/sårbare grupper. Trygge byrum, hvor der også er fokus på, udsattes behov for fx en pilsner, få luftet hunden, sidde og drikke med vennerne på en tryk måde.</p>	<p>Borgerrepræsentationen har den 1. juni 2023 vedtaget forandringsplaner for Lundtoftegade, Nørrebro og Hørgården, Amager Vest. I forandringsplanerne har der været særligt fokus på at bevare plads til udsatte sammen med resten af lokalområdet - især i Hørgården, hvor der planlægges nyt byrum mellem</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

	<p>Både for den udsatte selv men også for forbipasserende eller andre brugere af pladserne. Ex. godt og dårligt på Christianshavns Torv. Her er trygt, men de udsatte fylder lidt for meget på torvet. Evaluering af politiindsatser, tryghedsvagter, lys/video overvågning på stationer, togkupeer med henblik på at opnå mere evidens for hvad der virker. Lær fra andre lande og andre byer fx Ålborg, Jomfru Anes gade "Safe House" initiativer.</p>	<p>Sundholm og Hørgården. Anbefalingen vil tages med i det videre arbejde med forandringsplaner.</p> <p><i>Tryghedsvagter</i> Borgerrepræsentationen har med Budget 2024 afsat midler til initiativer under Sikker By-strategi 2022-2025 herunder til et treårigt forsøg med kommunale tryghedsvagter i Teknik- og Miljøforvaltningen. Tryghedsvagter har begrænsede beføjelser i det offentlige rum, hvor de kan henstille personer, som forstyrrer den offentlige orden, til at stoppe med det, og hvis det ikke efterkommes, tilkalde politiet direkte. Tryghedsvagterne skal have uniformer, kunne legitimere sig samt have en vagtuddannelse for at påtage sig opgaven. Forvaltningen afventer endelig vejledning fra Justitsministeriet og forventer derfor at kunne starte, iværksætte og få Tryghedsvagter på gader og vej pr. maj 2024.</p>
<p>4: En by, der tager vores trivsel og sundhed alvorligt</p>	<p>Københavns Kommune skal sammen med andre myndigheder og bygherrer gå sammen om at lave regler og forudsætninger, der sikrer grøn udvikling og velvære i København. Flere levende udearealer med god udnyttelse af byrummet, som Christiania med beboelse, kultur og natur, den Røde Plads med cykelsti, legeplads, skating og events, Kødbyen med natteliv, caféer og erhverv m.m.</p>	<p>I forslag til Kommuneplanstrategi 2023 fremgår det, at København skal være en by med høj livskvalitet og rum for alle. Byen skal udvikles på en måde, så de fysiske rammer skaber de bedste forudsætninger for et hverdagsliv, hvor bæredygtig byudvikling, livskvalitet, kunst og kultur, sundhed og tryghed fortsat gør byen til en af verdens bedste byer at bo og leve i. Anbefalingen indgår i det videre arbejde med Teknik- og Miljøudvalgets hørings svar til Kommuneplan 2024.</p>
<p>5: Den naturnære, grønne foregangsby</p>	<p>Flere små og grønne byrum og bynær natur, da det ikke kun er godt for biodiversiteten, men også for mennesker. Det kan være med til at give flere københavnere muligheden for naturoplevelser. Byrummene skal også invitere til socialt samvær. Rammesætningen om max 500 meter til et grønt område fra private boliger må ikke yderligere eroderes.:</p>	<p><i>Biodiversitet</i> I Strategi for Biodiversitet i København 2022-2050 med tilhørende handleplan 2022 -2025 indgår indsatser om bl.a. at bevare og forbedre eksisterende biodiversitet og skabe ny biodiversitet i forbindelse med både private og kommunale bygge- og anlægsprojekter. Handleplanen for biodiversitet 2022-2025 har 38 initiativer indenfor fire temaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tema 1: At bevare og forbedre Københavns eksisterende biodiversitet • Tema 2: At skabe ny biodiversitet i byen • Tema 3: At understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet • Tema 4: At skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet.

		<p>Der er bevilliget midler til en tværkommunal pulje i 2024 til at fremme biodiversitet i kommunale bygge- og anlægsprojekter (Handleplanens initiativ (2.2). Ligeledes er der bevilliget midler til at fortsætte den borgerdrevende biodiversitetspulje (Handleplanen initiativ 2.14)</p> <p>Sideløbende med strategien arbejdes der løbende med behovsanalyser og investeringsmuligheder for at sikre at kommunens målsætninger om afstand fra private boliger til offentligt tilgængelige grønne arealer. Københavnertingets anbefaling vil indgå i dette arbejde.</p> <p><i>Forandringsplaner og lokalplaner</i> Grønne byrum og byrum med plads til socialt samvær er en del af alle fire forandringsplaner (Bispeparken, Aldersrogade, Lundtoftegade og Hørgården). Formålet er både at understøtte biodiversiteten og skabe attraktive steder, hvor beboerne i de almene boligafdelinger og lokalområdet kan mødes.</p> <p>I lokalplanarbejdet arbejdes der med understøttelse af biodiversitetsstrategi og krav om minimumsafstande til grønne områder fra kommuneplanen.</p> <p><i>Park- og byrumsprojekter</i> Et nyt park- og byrumsprojekt bliver altid rammesat ud fra dels den politiske bestilling (ønsker til hvad et kommende park- eller byrumsprojekt skal indeholde samt tid og økonomi) og dels ud fra de lokale interessenters ønsker. Forvaltningen indbyder altid Lokaludvalget til arbejdet med design og planlægning af et kommende anlægsprojekt. Lokaludvalget indtræder ofte i en projektfølgegruppe sammen med andre lokale interessenter. I park- og byrumsprojekter undersøges mulighederne for begrønning (der skal være robust i forhold til det konkrete sted) og ophold for ikke-kommercielle aktiviteter for flere aldersgrupper. Forskellige steder i byen, giver forskellige muligheder for grønne byrum og biodiversitet. Anbefalingen tages med i det videre arbejde med park- og byrumsprojekter.</p>
	<p>Multifunktionelle levende rum, hvor natur både hjælper biodiversiteten og klima, men også har andre gavnlige effekter i forhold trivsel, samvær og bevægelse. Et eksempel er den helende have i Bispebjerg eller områder, der inviterer til bevægelse. Et andet eksempel kunne være en park, der om sommeren bruges til</p>	<p><i>Biodiversitet</i> I strategien for biodiversitet i København 2022-2050 er det en målsætning, at der i år 2050 skal være mere plads til biodiversitet i København. Mindst 30 pct. af Københavns areal skal være udlagt som offentligt tilgængelige grønne områder (defineret som arealer, hvor der er sikret offentlig adgang med henvisning til afstandsanalyse behandlet af Økonomiudvalget den 14.06.2022). Aktuelt er 29 pct. udlagt.</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

	<p>solbadning og fodbold, og om vinteren bruges til vildmarksbadning og sauna (mobile enheder), som kan være med til at skabe liv i de mørke vintermåneder. Hvor der er mennesker, er der kaffevogne, som eksempel.</p>	<p>Økonomiforvaltningen udarbejder derudover en årlig status over grønne arealer, der tillige illustreres i Arealplan for grønne områder.</p> <p><i>Park- og byrumsprojekter</i> Et nyt park- og byrumsprojekt bliver altid rammesat ud fra dels den politiske bestilling (ønsker til hvad et kommende park- eller byrumsprojekt skal indeholde samt tid og økonomi) og dels ud fra de lokale interessenters ønsker. Forvaltningen indbyder altid Lokaludvalget til arbejdet med design og planlægning af et kommende anlægsprojekt. Lokaludvalget indtræder ofte i en projektfølgegruppe sammen med andre lokale interessenter. I park- og byrumsprojekter undersøges ofte mulighederne for at arealerne kan anvendes til flere funktioner på forskellige tider af døgnet/ugen/året. Forskellige steder i byen, giver forskellige muligheder flere funktioner på samme sted. Anbefalingen tages med i det videre arbejde park- og byrumsprojekter.</p>
	<p>Flere steder med grønne trafik initiativer som for eksempel bilfri områder. Biler udleder både drivhusgasser og partikler. Derfor skal der eksperimenteres med at skabe flere rum i byen, hvor der ikke er biler, men i stedet liv og eventuelt mere natur. Der må gerne eksperimenteres og skabes midlertidige bilfri rum og flere delebilsparkeringspladser, for at mindske behovet for privatbil-ejerskab.</p>	<p><i>Delebilspads til delebil med fast stamplads</i> Borgerrepræsentationen vedtog i juni 2022 "Handlingsplan for delebilisme 2022-2025" hvor der er sat mål om at alle delebiler med og uden fast stamplads skal være elbiler i 2027, og halvdelen skal være på el i 2025.</p> <p>Med budgetaftalen 2022 blev det vedtaget, at der skal oprettes 900 delebilspadser til delebil med fast stamplads. Pladserne skal etableres i perioden 2022-2025. Det vil sige 225 pladser om året i gennemsnit. Pladserne oprettes på baggrund af ansøgninger fra delebilsklubberne. En delebil med fast stamplads betyder, at bilen skal afhentes og afleveres på samme parkeringsplads. Forvaltningen har godkendt oprettelsen af 450 pladser ud af de 900 pladser. Der mangler at blive oprettet 80 ud af de 450 godkendte pladser.</p> <p><i>El-delebilspadser</i> Borgerrepræsentationen i juni 2022 "Handlingsplan for ladeinfrastruktur 2022-2025", hvori der indgik en række mål, principper og initiativer til udbredelse af ladeinfrastruktur. Med budgetaftalen 2023 blev det vedtaget, at der skal oprettes 1.000 el-delebilspadser. Pladserne skal etableres i perioden 2023-2025. El-delebilspadser kan anvendes af alle delebiler på el. De første ca. 100 pladser er oprettet i 2023. Placering og anvendelse af pladserne skal evalueres til efteråret. Denne evaluering skal danne grundlag for placering af de resterende 900 el-delebilspadser.</p> <p><i>Trafikinitiativer</i> Københavns Kommune arbejder i flere sammenhænge med grønne trafikinitiativer og delvis bilfrie byområder, og københavnertinget anbefalingen vil indgå i det</p>

		<p>videre arbejde. Eksempler på eksisterende indsatser der skaber rum i byen uden biler/med færre biler er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byrums- og trafikplanen for Middelalderbyen, hvor parkeringspladser nedlægges og flere gader foreslås omdannet til gågader/pladser. Der blev ved Budget 2024 afsat midler til foranalyse og dispositionsforslag for flagskibsprojekterne samt afdækning af muligheden for anvendelse af private bilparkeringsanlæg til cykelparkering. • Trafikø Indre Nørrebro (fra efteråret 2022 til efteråret 2023), hvor biltrafikken reduceres i området ved etablering af ensretninger og vejlukninger. • Der planlægges nye delvis bilfrie byområder, såsom Jernbanebyen, hvor parkering fx placeres i p-anlæg og gaderne i området indrettes til ophold, fodgængere og cyklister. • Grønne bylivsgader/ Bylivspuljen, hvor borgere kan søge midler til at omdanne veje i byen, fx ved at lukke/ensrette dem, etablere delebilspladser, vejbede el.lign. Med vedtagelsen af Budget 2024 er der afsat midler til en ny idérunde, som skal munde ud i 6 ekstra bylivsgader. <p>Der er kun få eksempler på eksperimenter og midlertidighed indenfor mobilitetsområdet i Københavns Kommune. I forbindelse med udarbejdelsen af Byrums- og Trafikplan for Middelalderbyen blev der lavet en række byrumsforsøg i udvalgte gader i Middelalderbyen over sommeren 2021, hvor parkeringspladser blev nedlagt midlertidigt og hvor biltrafikken blev begrænset på fem strækninger for at afprøve nye muligheder for at indrette byrummet. Derudover blev omdannelsen af Nørrebrogade fra 2010-2016 etableret på baggrund af et trafikforsøg på strækningen fra 2008-2010. Udover midlertidige forsøg kan der kortvarigt lukkes for biler i gader eller på pladser ved afholdelse af arrangementer, events og lignende.</p> <p>Der er muligt at skabe flere veje/områder med mindre biltrafik. Der kan etableres trafikøer, vejlukninger, ensretninger, gågader, cykelgader og fjernes parkeringspladser, og så kan der i byudvikling/ lokalplansarbejdet arbejdes med helt eller delvis bilfrie områder. Størstedelen af indsatserne vil kræve finansiering. Erfaringen fra byrumsforsøgene er, at midlertidige byrumsinventar typisk koster det samme som permanente løsninger, da driften er dyr, fordi det skal tilses/driftes ofte.</p>
	<p>Fokus på genbrug og reovering. Større fokus på, at vi ikke bare bygger nyt i København, men i højere grad</p>	<p>De almene boliger i København har en stor tradition for at reovere og vedligeholde bygningsmassen. Der er dog et stort potentiale for at fremme genbrug og genanvendelse af byggematerialer, som fx kan indarbejdes i</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

	<p>undersøger, om der kan renoveres i stedet. Renovering skal ikke betyde højere standarder, bare vedligeholdelse og opdatering i bæredygtige materialer. Ved nybyg skal flest mulige materialer, lokal karakter og kultur være genbrugt. Eksperimenter med at skabe flere boliger i de bygninger vi allerede har fx ved, hvad vi i Københavneringet har døbt "lejligheds oversavning".</p>	<p>kommunes miljøkrav til de almene boliger. Københavneringets anbefaling vil derfor indgå i dette videre arbejde.</p> <p>Der er ligeledes et stort potentiale for transformering af bygninger til nye formål. Det kan f.eks. være en kontorbygning, der i forvejen har en infrastruktur og en celleinddeling, der muliggør omdannelse til boligenheder. Forvaltningen samarbejder med byggebranchen om større grad af genbrug og bedre sortering af byggeaffald mhp. genbrug og genanvendelse, færre nedrivninger, mere træbyggeri osv.</p> <p>I forbindelse med nye lokalplaner vurderes den eksisterende bygningsmasse. I dag ser vi især på de bevaringsværdige bygninger, men det kan besluttes, at vi skal se på hele den eksisterende boligmasse.</p> <p>Det er i forbindelse med lokalplaner ikke lovhjælp til at stille krav om genbrugsmaterialer.</p> <p><i>Klimaplan 2035</i> Kommunens kommende klimaplan 2035 har fokus på at reducere klimapåvirkningen fra byggeriet. Planen forventes at få indsatser som skal øge: genbrug af byggematerialer; renovering af bygninger; transformation af eksisterende bygninger til nye formål; bedre udnyttelse af eksisterende bygninger fx ved at skabe flere boliger i eksisterende bygninger gennem udnyttelse af tagetager og opdeling af eksisterende boliger. Klimaplan 2035 vil arbejde med indsatser for forskellige bygningstyper som boliger erhvervsbygninger, almene og private lejeboliger, og kommunale bygninger som skoler, institutioner mv.</p> <p>Indholdet i Klimaplan2035 vil afhænge af de politiske beslutninger og budgettet der afsættes bl.a. til at udbrede klimaindsatser til de private og almene byggerier. Klimaplan2035 vil bygge oven på eksisterende indsatser som fx arbejdet med genbrug og genanvendelse (cirkulær økonomi) i kommunens egne byggerier og miljøkrav, som Københavns Kommune stiller til kommunens egne byggerier og til almene og private byggerier, som får støtte fra kommunen (Miljø i byggeri og anlæg). Københavneringets anbefaling vil indgå i det videre arbejde med klimaplan 2035.</p> <p><i>Bygningsfornyelse</i> Via bygningsfornyelsesindsatsen støtter Københavns Kommune renovering af byens eksisterende boligejendomme med både tilskud og sparring til bestyrelser og deres rådgivere. Indsatsen understøtter helhedsorienterede og bæredygtige løsninger, som fremtidssikrer Københavns hverdagsarkitektur.</p>
--	---	--

Teknik- og Miljøforvaltningen

	<p>Krav om grønne tiltag ved nybyg. Når der bygges nye områder, skal der stilles krav til grønne tiltag. Det kan være levende facader, begrønning af tage og gårde, vedvarende energi såsom solceller, eller lokale klima tiltag m.v.</p>	<p>I både det kommunale byggeri og i det almene boligbyggeri har kommunen i en årrække stillet særlige miljøkrav, herunder siden 2021 krav om certificering efter DGNB, Svanemærket eller lignende. Arbejdet med miljøkravene evalueres årligt og der arbejdes for at fremskynde den størst mulige effekt på klima- og biodiversitetskrisen. For de almene boliger vil forvaltningen samarbejde med den almene boligsektor ift. at vise vejen frem for grønne tiltag i byggeriet.</p> <p>Arbejdet med klimatiltag vil blive udbygget i Kommunens kommende Klimaplan2035, som har fokus på byggeriet. Klimaplan2035 forventes at få indsatser, som skal øge genbrug af byggematerialer og brug af materialer med mindre klimabelastning som fx træ og andre biogene materialer, som erstatning for mere klimabelastende materialer som fx beton og sten- og glasuldsisolering. Indsatserne i Klimaplan2035 vil afhænge af de politiske beslutninger og budgettet der afsættes. Københavneringets anbefaling vil indgå i det videre arbejde med klimaplan 2035.</p> <p>Ved udarbejdelsen af lokalplaner stilles der krav om plantning af nye træer og anlæggelse af bede. Eksisterende træer gøres bevaringsværdige i så stort omfang som muligt.</p> <p>Facadebeplantning indtænkes hvor det er muligt, mens grønne tage er et standardkrav på flade tage, der ikke bruges til andre formål. Der kan også stilles krav om konkrete arter af træer eller til etablering af vandhuller.</p> <p>Hvis der skal stilles større krav til bynatur i forbindelse med nybyggeri, vil det i et vist omfang være nødvendigt at nedprioritere andre funktioner som fx opholdsarealer, cykelstativer og affaldshåndtering, alternativt skal der bygges mindre.</p>
	<p>Grønne tiltag på eksisterende bygninger. Krav til renovering af eksisterende bygninger om indarbejdelse af grønne tiltag, såsom solceller, levende facader, mv. Kampagner fra kommunen, der forklarer og demonstrerer vigtigheden og værdien i grøn omstilling/udvikling samt lavpraktiske vejledninger til hvordan sådanne tiltag kan gennemføres af private såvel som</p>	<p>Forvaltningen kan ikke stille krav til renovering i eksisterende bygninger, ej heller til grønne tiltag så som solceller og levende facader. Kommunen kan oplyse om vigtigheden af grøn omstilling, og er pt i gang med at udarbejde inspirationsmateriale om solceller til etageboliger. Kommunen stiller desuden en række lavpraktiske vejledninger til rådighed for både private og for virksomheder via Energisprings hjemmeside www. Energispring.dk. I uge 43 vil der køre en kampagne rettet mod private om at spare energi. Dels opsættes plakater på byens plakatsøjler, og dels kommer der spareforslag på Kommunens SoMe. Sideløbende gennemføres en kampagne rettet mod kontorer for at lokalisere energispild: "Stop Energispild" Materiale om kampagnen vil i nærmeste fremtid kunne hentes på Energisprings hjemmeside.</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

	<p>virksomheder – både mht. tilladelser og "teknisk" set (materiale- og designforslag/-anbefalinger).</p>	<p><i>Kampagner og vejledninger</i> Kampagner: I kommunens Klima Taskforce arbejder lokale klimamedarbejdere med at give lavpraktisk vejledning og inspiration til bæredygtige tiltag, som borgerne selv kan arbejde med i ejendomme og lokalområder. Det inkluderer bl.a. optimering af varmekældre, vandbesparelse, renovering, solceller, affaldssortering og begrønning. Klimamedarbejderne er i dag i områdefornyelserne, og dertil vil to arbejde bydækkende med fokus på solceller fra 2024. Flere af disse værktøjer er tilgængelige via Energispring eller byfornyelsespuljer.kk.dk, hvor der også kan søges kontant støtte til bl.a. solcellescreening og energitjek af ejendomme med dårligt energimærke. Anbefalingen vil indgå i det videre arbejde med kampagner og vejledninger.</p>
	<p>Bevare og modernisere gamle historiske bygninger og indtænke dem i byudviklingen. At bevare og integrere fortiden har ikke blot (kulturel) værdi i sig selv, men minder om, at vi tilhører en større fortælling, som alle bør bidrage positivt til, så den kan fortsætte. Derudover eksemplificerer sådanne renoveringer/moderniseringer også muligheder for genbrug.</p>	<p>Københavnertingets anbefaling vil indgå i det videre arbejde med byudvikling, herunder i arbejdet med Teknik- og Miljøudvalgets høringssvar til Kommuneplan 2024. Bygninger med SAVE værdi 1-3 er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen. I forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner vurderes ligeledes bygninger med andre SAVE-værdier (4-9). Udvalgte bygninger kan i lokalplaner fastlægges som bevaringsværdige, enten i fuldt omfang eller med mulighed for om- og tilbygning.</p>
	<p>Tillad badning alle steder. Alle steder, hvor det er forsvarligt, skal det være muligt at bade gratis. Det letter presset på de eksisterende badesteder og åbner byen op for dens beboere.</p>	<p>Kultur- og Fritidsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen er blevet bedt om at behandle et medlemsforslag vedtaget af Borgerrepræsentationen den 1. dec. 2022, der beder forvaltningerne undersøge muligheden for fri badning som udgangspunkt i Københavns Havn. https://www.kk.dk/dagsordener-og-referater/Borgerrepr%C3%A6sentationen/m%C3%B8de-01122022/referat/punkt-38</p> <p>Det er forventningen, at Kultur- og Fritidsudvalget kan behandle en indstilling om medlemsforslaget i slutningen af 2023. Udvalget kan derfor give en endelig tilbagemelding på anbefalingen, når Københavneringet skal have en opfølgende status på sine anbefalinger i 2024.</p>
<p>6: Bevægelse for alle på tværs af byen</p>	<p>Flere sociale tilbud for unge og især for unge i udsatte boligområder, tilbud til skolebørns familier for</p>	<p>Københavns Kommune medfinansierer og samarbejder med boligsociale helhedsplaner i nogle almene boligafdelinger i byen, og anbefalingen vil derfor indgå i det videre arbejde med disse. Helhedsplanerne har stort fokus på unge i</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

	billigere foreningsmedlemsskab. Mere "sportsafprøvning" i folkeskolen fremfor "klassisk idræt".	udsatte områder og arbejder blandt andet med at tilbyde unge positive fællesskaber via sport eller andet og fritidsjobs.
	Samtransport f.eks. carpool lanes og delebils løsninger og promovning af samtransport.:	<p><i>Se også Teknik- og Miljøforvaltningens svar på Københavneringets anbefaling 5.4 ift. delebiler.</i></p> <p>Hvad angår samkørselskampagner, så afsøger forvaltningen løbende muligheder for at deltage i kampagner, der fremmer samkørsel i København, og som kan gennemføres indenfor forvaltningens eksisterende driftsramme. F.eks. er <u>Vejdirektoratets kampagne om samkørsel og delebiler</u> blevet delt på kommunens facebookside. Handlingsplan for delebilisme 2022-2025 indeholder desuden et initiativ om at indføre samkørselspladser ved trafikknudepunkter. Der er ikke afsat midler til at gennemføre initiativet.</p> <p>Er der ønske om at gå videre med indførelse af samkørselsbaner vil det indledningsvist være nødvendigt at undersøge, om det er muligt/lovligt at etablere samkørselsbaner, og hvad der kan lade sig gøre inden for rammerne af lovgivningen. Herunder skal definitionen af køretøjet med samkørsel fastsættes.</p>
7: Mere og bedre sam- og ikke-motoriseret transport	Nudging af privatbilister til at tage offentlig eller ikke-motoriseret transport og promovning af det bilfrie liv i byen (f.eks. "Vær sund, spar tid og skån miljøet: Byt bilkøen ud med løbeskoene") eller i det mindste benytte samkørsel. Promovere ikke-motoriseret transport, f.eks. oplysningskampagne om fordelene ved at tage cyklen frem for bilen til arbejde/uddannelse.	I 2022 igangsatte Københavns Kommune et projekt om indsatser (ikke-fysiske tiltag), der skal accelerere ændringer i transportadfærd, herunder informationskampagner og andre tiltag til påvirkning til mindre brug af privatbil. Projektet fortsætter indtil 2025 og Københavneringets forslag tages med i de kommende indsatser.

Teknik- og Miljøforvaltningen

	<p>Udbygget cykelinfrastruktur: Flere supercykelstier (og promovere deres anvendelse) med flere baner/hastigheder. Bredere cykelstier og trafikregulering (f.eks. "Grønne bølger", højttænder, intelligente lyskurve, skiltning og mere cykelparkering, der tilgodeser forskellige typer af cykler og deres størrelse og hastighed (f.eks. ladcykler og elcykler). Intelligente lyskryds så det bliver hurtigere at komme igennem byen på cykel.</p>	<p>Anbefalingerne ligger i tråd med det eksisterende plangrundlag for udbygning af cykelinfrastruktur i Københavns Kommune. Anbefalingen vil indgå i udvikling af nyt plangrundlag på cykelområdet, når det gældende udløber i 2025.</p> <p>Hastighedsgrænsen på cykelstien er det samme som på den overordnede vejstrækning. Forvaltningen anbefaler ikke, at der indføres differentierede hastighedsgrænser på cykelsti og vejbane.</p>
	<p>Parkeringshuse/pladser uden for byen med gratis parkering og nem adgang til offentlig transport og/eller supercykelstier. P-kældre (frem for P-huse) til både motoriserede og ikke-motoriserede transportmidler ved trafikknudepunkter f.eks. ved stationer og med adgang til supercykelstier.</p> <p>Eventuelt betalingsring/miljøring/miljøzoner (skal baseres på erfaringer fra sammenlignelige byer og med hensyntagen til beboere på "yderranden") og evt. øget betalingsafgift i byen.</p>	<p><i>Parkeringshuse</i> Det blev i 2022 undersøgt om Københavns Kommune kan medfinansiere parkering uden for kommunen, herunder p-pladser ved stationer (parkér og rejs pladser). Undersøgelsen viste, at det vil være yderst vanskeligt at finansiere anlæg uden for kommunen.</p> <p>Det skyldes, at kommunalfuldmagtens lokalitetsprincip indebærer, at en kommune som udgangspunkt kun kan varetage eller støtte opgaver, som interessemæssigt er knyttet til kommunen. Dette udelukker ikke, at Københavns Kommune kan støtte projekter udenfor kommunen, men i parkér og rejs øjemed vil det betyde, at dokumentation for den trængselsreducerende effekt og proportionalitet med omkostninger vil være særligt afgørende for en vurdering af, om der kan findes hjemmel. I korte træk vil det betyde, at forvaltningen skal finde en konkret stationsnær lokalitet udenfor kommunen, hvor der kan anlægges et antal parkeringspladser, der bidrager til at nedbringe bilkørsel til Københavns Kommune i et sådant omfang, at det kan retfærdiggøre at Københavns Kommune finansierer hele eller dele af anlægget.</p> <p>Det vurderes på baggrund af en kortlægning af den eksisterende viden om parkér og rejs løsninger, at det vil være vanskeligt alene at udpege placeringer til et eller flere fysiske parkeringsanlæg udenfor Københavns Kommune, hvor det samtidig kan godtgøres at medfinansiering er proportional med effekterne.</p> <p>Teknik- og Miljøforvaltningen samarbejder med Region Hovedstaden og Region Sjælland om muligheder for parkér og rejs pladser ved trafikknudepunkter. Københavneringets anbefalinger tages med i dette arbejde.</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

		<p><i>Miljøzoner og roadpricing</i> Københavns Kommune er dækket af en miljøzone med krav til tunge køretøjer, varebiler og ældre dieseldrevne personbiler. Desuden arbejder kommunen for en ændret lovgivning, så det bliver muligt at indføre nulemissionszoner i byen. Med hensyn til roadpricing deltager Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen i en følgegruppe til et statsligt storskalaforståelse om kørselsafgifter for personbiler. Regeringen har afsat 20 mio. kr. til forsøg, der gennemføres i 2023-2025. Se evt. Vejafgiftsforsøg (vejafgiftsforsog.dk). Københavneringets bemærkning om hensyn til beboere tages med til følgegruppen.</p>
	<p>Informationskampagner med nudging til hensynsfuld adfærd. Gælder alle trafikanter – på fødder, på hjul, med og uden motor, dem med næsen i skærmen eller kæledyr, der kan spænde ben/hjul for andre, samt ift. børn, der påvirkes af både gode og dårlige eksempler. Oplæring af turister, udenlandske studerende og tilflyttere ift. at begå sig i trafikken i København, f.eks. især i forbindelse med leje/lån/køb af cykler. "Lær at cykle af en Københavner"-muligheder.</p>	<p>Forvaltningen gennemfører årligt i samarbejde med Rådet for Sikker Trafik skolestartskampagnen "Børn på vej", samt kampagnerne "Kør bil når du kører bil / Kør cykel når du kører cykel" og "Brug to sekunder mere", der begge er målrettet såvel cyklister som bilister, for at øge opmærksomheden de steder hvor der typisk sker flest ulykker. I samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen, Politiet og Rådet for sikker trafik sættes der overfor skolerne fokus på at gennemføre den lovpligtige færdselsundervisning. I samarbejde med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (SUF) er der igangsat et arbejde for at øge opmærksomheden i trafikken igennem SUFs partnerskaber med ungdomsuddannelserne i kommunen.</p>
	<p>Et øget fokus på bløde trafikanter på fødder: Afgrænsning af udeservering og parkering for cykel, løbehjul mm. Med henblik på plads og færden for gående og løbende trafikanter, så de f.eks. ikke ender på cykelstier og veje til fare for dem selv og andre trafikanter, og blindemarkeringer ikke bliver dækket.</p>	<p>Borgerrepræsentationen (BR) har vedtaget, at der skal etableres tryghedszoner ved skoler (tidsbestemt indkørselsforbud 7.30-8.30). Ved at begrænse biltrafik ved skoler bliver det mere trygt at ankomme til fods og på cykel til skole. Det er etableret ved 10 skoler i 2022. I Budget 2024 er der afsat midler til at etablere tryghedszoner ved op til yderligere 30 skoler i perioden 2024-2027. Anbefalingen tages med i arbejde med tryghedszonerne.</p> <p><i>Administrationsgrundlag for udeservering</i> TMU/(BR på nogle punkter) skal endelig vedtage administrationsgrundlag for udeservering ultimo 2024, hvorefter det kan implementeres fra 2025. I administrationsgrundlaget er elementer, som direkte tilgodeser fokus på bløde trafikanter. Det drejer sig om bl.a. bedre fremkommelighed på smalle fortove og fysisk opmærkning af det tilladte areal til udeservering. Mere indirekte påvirkninger er elementer om øget håndhævelse ved overskridelse af vilkår samt indførsel af gebyr, der kan finansiere øget tilsyn samt forventes at adfærdsregulere arealets</p>

		<p>størrelse i en vis grad. Anbefalingen kan indgå i det videre arbejde med administrationsgrundlaget.</p> <p><i>Regler for udlejningsløbehjul og -cykler</i> Borgerrepræsentationen besluttede på møde den 20. maj 2020, en forholdsvis restriktiv tilgang over for løbehjulsoperatørerne, hvor løbehjulene kun måtte udlejes fra udpegede parkeringsområder (parkeringshubs) i København. Det blev også besluttet, at der skulle oprettes en særligt afgrænset forbudszone i Indre By og de indre brokvarterer, hvor udlejning på offentlig vej ikke er tilladt. Der blev ligeledes indført et maksimalt antal på 3.200 løbehjul.</p> <p>Udlejningscykler uden fast udlejningssted, må efter lovgivningen kun udlejes fra cykelstativer eller andre steder beregnet til cykelparkering. Borgerrepræsentationen besluttede den 24. august 2023 at øge kontrolniveauet og stille højere krav til operatørerne om tekniske løsninger der skal sikre at dette også sker i praksis. Kommunen kan ikke på samme måde som med udlejningsløbehjul begrænse antallet af udlejeningscykler eller helt forbyde udlejeningscykler.</p> <p>I alle tilfælde kan Københavns Kommune kun regulere og kontrollere udlejeningscykler på offentlig vej og på vejen ejet af Københavns Kommune.</p>
	<p>Herunder tidlig og grundig sne-/isrydning og grusning af fortove, cykel- og gangstier så man ikke er bange for at falde.</p>	<p><i>Tidlig og grundig sne-/isrydning</i> Cykelstierne i Københavns kommune glatførebekæmpes efter den højeste kategori for glatførebekæmpelse, som defineret af Vejdirektoratet. Det betyder, at det tilstræbes at glatførebekæmpe præventivt, og at stierne er farbare uden væsentlige gener på alle tider af døgnet. Gangarealerne er placeret i den anden højeste kategori. Det betyder, at saltning og rydning igangsættes ved konstateret glatføre. Det vil være forbundet med betydelige omkostninger at hæve gangarealer til den højeste kategori og det er forvaltningens vurdering, at en opklassificering af gangarealerne ikke vil hæve det oplevede serviceniveau nævneværdigt, da Københavns Kommune kun har ansvaret for ca. 5% af gangarealerne.</p> <p><i>Friktionsmidler</i> Tømidler er aktive stoffer, der smelter rim, sne og is. Friktionsmidler, som grus, er inaktive stoffer, der skaber friktion på underlaget. Friktionsmidlerne har effekt, når de lægges ud på overflader, der er glatte af rim eller sne/is. De fungerer derimod ikke som præventivt middel, da friktionsmidlerne på bar asfalt vil gøre den eksisterende friktion dårligere med et løst lag ovenpå en fast overflade. Endelig vil brug af friktionsmidler medføre en betragtelig oprydningsopgave, da</p>

Teknik- og Miljøforvaltningen

		<p>friktionsmidlerne skal fjernes for at sikre færdselssikkerheden og for at undgå slid på vejmarkeringer og tilstoppede kloakker.</p> <p>På den baggrund er det forvaltningens vurdering, at friktionsmidler bedst anvendes på gangarealer, mindre indgangspartier, grusstier mv. end på de meget store vej- og cykelstiarealer, hvor Teknik- og Miljøforvaltningen har ansvaret for glatførebekæmpelsen.</p>
	<p>Synkroniseret og koordineret vejarbejde og infrastrukturelle ændringer f.eks. arbejde med kabler og rør i jord, der udføres simultant:</p>	<p>Forvaltningen har et tæt samarbejde med de mange ledningsejere i Københavns Kommune (såsom HOFOR og de mange teleselskaber) med henblik på at koordinere de ca. 10.000 årlige gravearbejder for at mindske generne for borgere/erhvervsliv, herunder om hvorvidt nogle af arbejderne kan udføres simultant. Forvaltningen tager anbefalingen til efterretning søger kontinuerligt at forbedre processerne, således der vil opleves færrest mulige gener i byrummene.</p>
	<p>Luk enkelte gader for motoriseret transport, hvis det kan forbedre flowet af motoriseret trafik i byen og fremme ikke-motoriseret transport (obs på risiko for at skubbe motoriseret transport til andre gader).</p>	<p>Det er muligt at lukke enkelte gader for gennemkørende biltrafik eller neddrose biltrafikken i gader på anden vis (etablere cykelgader, gågader, indsnævre vejen og fjerne parkering el.lign.), og fremme andre transportformer som gang, cykling og kollektiv transport. Et eksempel er Nørrebrogade, der fra 2008-2016 blev gradvist omdannet, så gennemkørsel i bil ikke var muligt, og der i stedet blev etableret bedre forhold for bus-, cykel- og gangtrafikken på strækningen. Se også tekst under Ad. 5.4 omkring trafikører, der også indeholder lukning af enkelte gader for biltrafik for at fremme gang/cykling og kollektiv. Lukning af gader kræver finansiering på kommende budgetforhandlinger.</p>

Notat

Teknik- og Miljøudvalget tilbagemelding til Københavnertinget

Til Københavnertinget

I Teknik- og Miljøudvalget lægger vi stor vægt på at få input til udviklingen af byen. Derfor vil vi gerne sige jer mange tak for det store arbejde, I har lagt I at formulere anbefalinger til, hvordan København kan udvikle sig til at være en by med trivsel og rum til alle.

I Teknik- og Miljøudvalget har vi besluttet, at der skal udarbejdes en ny vision for teknik- og miljøområdet. Og i forlængelse heraf påbegynder vi et arbejde med planer, politikker og strategier, der skal sikre, at visionen realiseres. Vi har besluttet, at jeres anbefalinger skal indgå i dette arbejde.

Vi står som kommunen over for snart at skulle udarbejde Kommuneplan 2024, som sætter den overordnede ramme for byens fysiske udvikling og udviklingen på boligområdet. Vi har derfor samtidig besluttet, at jeres anbefalinger skal indgå i det videre arbejde med vores høringssvar til Kommuneplan 2024.

Teknik- og Miljøudvalget

03-11-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 14194

Dokumentnummer i F2
102083

Sagsnummer i eDoc
2023-0353671

Rådhussekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009809452